

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (fjärde avdelningen)
den 24 april 1996 *

I de förenade målen T-551/93, T-231/94, T-232/94, T-233/94 och T-234/94,

Industrias Pesqueras Campos SA, bolag bildat enligt spansk rätt, Vigo (Spanien), företrätt i mål T-551/93 av advokaterna Antonio Creus och Xavier Ruiz, Barcelona, och advokat José Ramón García-Gallardo, Burgos, med delgivningsadress i Bryssel hos advokatbyrån Cuatrecasas, 78, avenue d'Auderghem, och i mål T-233/94 av advokaterna Santiago Martínez Lage, Rafael Allendesalazar Corcho och Javier Vías Alonso, Madrid, med delgivningsadress i Luxemburg hos advokatbyrån Aloyse May, 31, Grand-rue,

Transacciones Maritimas SA,

Recursos Marinos SA,

Makuspesca SA,

bolag bildade enligt spansk rätt, Vigo (Spanien), företrädda av advokaterna Santiago Martínez Lage, Rafael Allendesalazar Corcho och Javier Vías Alonso, Madrid, med delgivningsadress i Luxemburg hos advokatbyrån Aloyse May, 31, Grand-rue,

sökande,

* Rättegångsspråk: spanska.

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av juridiske rådgivaren Francisco Santaolalla och Amparo Alcover, rättstjänsten, samt under det muntliga förfarandet av Blanca Vila Costa, nationell tjänsteman med förordnande vid kommissionen, samtliga i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg hos Carlos Gómez de la Cruz, rättstjänsten, Centre Wagner, Kirchberg,

svarande,

angående en talan, i mål T-551/93, om ersättning för de skador som har orsakats sökanden på grund av att kommissionen inte till sökanden har utbetalat det gemenskapsstöd som kommissionen har beviljat genom sitt beslut C(89) 632/73 av den 26 april 1989 (ärende nr ES/545/89/01) för byggandet av fiskefartyget "Escualo" och, i målen T-231/94, T-232/94, T-233/94 och T-234/94, om ogiltigförklaring av kommissionens beslut C(94) 670/1, C(94) 670/2, C(94) 670/3 respektive C(94) 670/4, genom vilka kommissionen har dragit in det gemenskapsstöd som hade beviljats var och en av de fyra sökandena för byggandet av fiskefartyg och genom vilka kommissionen har ålagt tre av sökandena att återbetala det belopp som tidigare hade utbetalats,

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts samt domarna P. Lindh och A. Potocki,

justitiesekreterare: byrådirektören J. Palacio González,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter det muntliga förfarandet den 29 november 1995,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

- 1 Förevarande talan om skadestånd och om ogiltigförklaring gäller gemenskapsbestämmelserna om stöd för nybyggnad av fiskefartyg.

- 2 Den 18 december 1986 antog rådet förordning (EEG) nr 4028/86 om gemenskapsåtgärder för att förbättra och anpassa fiskeri- och vattenbrukssektorernas struktur (EGT nr L 376, s. 7, nedan kallad förordning nr 4028/86) [vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå], genom vilken rådet ger kommissionen möjlighet att bevilja gemenskapsstöd bland annat för projekt för nybyggnad av fiskefartyg (artikel 6). Det handlar om gemenskapspolitikens grundförordning i fråga om fiskerisektorns struktur. Den 24 juni 1988 antog rådet förordning (EEG) nr 2052/88 om strukturfondernas uppgifter och effektivitet och om samordning av deras verksamhet dels inbördes, dels med Europeiska investeringsbankens och andra befintliga finansieringsorgans verksamhet (EGT nr L 185, s. 9, nedan kallad förordning nr 2052/88) [vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå]. Den 20 juli 1993 antog rådet förordning (EEG) nr 2080/93 om tillämpningsföreskrifter för förordning (EEG) nr 2052/88 i fråga om Fonden för fiskets utveckling (EGT nr L 193, s. 1), som bland annat innebar ett upphävande av bestämmelserna i förordning nr 4028/86 från och med den 1 januari 1994, förutom beträffande de ansökningar om stöd som hade inkommit före detta datum (artikel 9).

I artikel 44 i förordning nr 4028/86 anges under vilka omständigheter beslut kan fattas om innehållande, nedsättning eller indragning av stöd. Artikeln lyder som följer:

”1. Under hela den tid gemenskapsåtgärden varar skall den myndighet eller det organ som har utsetts av den berörda medlemsstaten för detta ändamål till kommissionen, på dennas begäran, vidarebefordra alla verifikationer eller andra handlingar som kan styrka att de ekonomiska eller de andra villkor som har uppställts för varje projekt är uppfyllda. Kommissionen kan besluta om innehållande, nedsättning eller indragning av stödet i enlighet med det förfarande som föreskrivs i artikel 47:

— om projektet inte genomförs som planerat, eller

— om vissa av de villkor som har uppställts inte uppfylls, eller

— om stödmottagaren, i strid med de upplysningar som har lämnats i ansökan och som återges i beslutet om beviljande av ekonomiskt stöd, inte inom ett år från dagen för delgivning av det nämnda beslutet påbörjar genomförandet av arbetena eller om han inom denna frist inte har lämnat tillräckliga garantier för att projektet skall genomföras, eller

— om stödmottagaren inte avslutar arbetena inom en frist om två år efter det att de har påbörjats, förutom när det föreligger force majeure.

Den berörda medlemsstaten samt stödmottagaren skall delges beslutet.

Kommissionen skall återta de belopp som det inte var eller inte är befogat att utbetala.

2. Tillämpningsföreskrifter avseende denna artikel utfärdas av kommissionen enligt förfarandet i artikel 47.”

- 4 I artikel 46 i samma förordning preciseras kommissionens kontrollbefogenheter och den andra punkten i artikeln lyder som följer:

”2. Utan hinder av den kontroll som utförs av medlemsstaterna i enlighet med nationella lagar och andra författningar och utan hinder av bestämmelserna i artikel 206 i fördraget samt alla de kontrollåtgärder som vidtas med stöd av artikel 209 c i fördraget, skall kommissionens befullmäktigade ombud för kontroll på plats ha tillgång till räkenskaperna och alla andra handlingar med anknytning till de kostnader som har finansierats av gemenskapen. De kan bland annat kontrollera:

- a) att de administrativa förfarandena överensstämmer med gemenskapsreglerna,
- b) att det finns nödvändiga verifikationer och att dessa överensstämmer med de åtgärder som har finansierats genom gemenskapens budget,
- c) under vilka förhållanden de projekt som har finansierats genom gemenskapens budget genomförs och kontrolleras.

Kommissionen skall i god tid före kontrollen underrätta den medlemsstat hos vilken kontrollen skall utföras eller inom vars territorium den skall äga rum. Ombud för den berörda medlemsstaten kan delta vid denna kontroll.

På kommissionens begäran och med medlemsstatens samtycke utförs kontroller eller utredningar avseende de projekt som åsyftas i denna förordning av de behö-

riga instanserna i denna medlemsstat. Ombud för kommissionen kan delta vid dessa.

I syfte att förbättra möjligheterna för kontroll kan kommissionen med de berörda medlemsstaternas samtycke sammanföra olika förvaltningar i dessa medlemsstater för vissa kontroller eller undersökningar.”

5 Artikel 47 i förordning nr 4028/86 avser överläggningarna med ständiga kommittén för fiskerinäringen i anledning av innehållande, nedsättning eller indragning av stöd.

6 Den 13 februari 1987 antog Spaniens regering ett kungligt dekret nr 219/87 om genomförande av förordning nr 4028/86 (BOE nr 44 av den 20 februari 1987, nedan kallad kungligt dekret nr 219/87), som verkställdes genom förordning av den 3 mars 1987 (BOE nr 56 av den 6 mars 1987).

7 Den 26 mars 1987 antog kommissionen förordning (EEG) nr 970/87 om övergångsbestämmelser för och tillämpning av rådets förordning nr 4028/86 avseende åtgärder för omstrukturering och förnyelse av fiskeflottan, utveckling av vattenbrukssektorn och kustvattenområden (EGT nr L 96, s. 1, nedan kallad förordning nr 970/87) [vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå]. I bilagorna till denna förordning finns formulär, vilka innehåller de uppgifter och de handlingar som skall finnas med i ansökan om gemenskapsstöd för projekt avseende nybyggnad av fiskefartyg.

8 Den 20 april 1988 antog kommissionen förordning (EEG) nr 1116/88 om verkställighet av beslut om stöd för projekt avseende gemenskapsåtgärder för förbättring och anpassning av fiskeri- och vattenbrukssektorerna samt utveckling av kustvattenområden (EGT nr L 112, s. 1, nedan kallad förordning nr 1116/88) [vid

översättningen fanns ingen svensk version att tillgå], där bilagan innehåller mallar med de uppgifter och de handlingar som skall finnas med i ansökan om utbetalning av gemenskapsstöd för projekt avseende nybyggnad av fiskefartyg.

- 9 I artikel 7 i denna förordning anges villkoren för förfarandena om innehållande, nedsättning och indragning av stöd enligt följande:

”Innan förfarandet för innehållande, nedsättning eller indragning av stöd enligt artikel 44.1 i förordning (EEG) nr 4028/86 inleds, skall kommissionen

— underrätta den medlemsstat inom vars territorium projektet skulle utföras, vilken kan ange sin inställning i frågan,

— rådfråga den behöriga myndighet som skall översända verifikationer,

— anmoda stödmottagaren eller stödmottagarna att genom den behöriga myndigheten eller det behöriga organet ange skälen till att de föreskrivna villkoren inte har iakttagits.”

Bakgrund

- 10 Sökandena är bolag som enligt bolagsordningen skall utöva verksamhet inom fiskeriområdet. De har samma majoritetsdelägare som även utgör företagsledning. Transacciones Maritimas SA (nedan kallat Tramasa) bildades i april 1984,

Industrias Pesqueras Campos SA (nedan kallat IPC) bildades i september 1986, samt Makuspesca SA och Recursos Marinos SA bildades i november 1986.

- 11 I överensstämmelse med artikel 34 i förordning nr 4028/86 ansökte Tramasa den 7 april 1987 hos de spanska myndigheterna om tillstånd att bygga långrevsfiskefartyget "Tiburón III", samt om sådant finansiellt gemenskapsstöd och nationellt stöd som föreskrivs och regleras i förordning nr 4028/86 och i kungligt dekret nr 219/87. Det projekt som Tramasa lade fram gällde byggandet av ett fiskefartyg till en kostnad av sammanlagt 126 500 000 PTA och uppdraget att bygga fartyget hade givits skeppsvarvet "Construcciones Navales Santo Domingo SA". Den 9 juli 1987 gav Dirección General de la Marina Mercante (ledningen för den spanska handelsflottan, nedan kallad Dirección General) tillstånd att bygga fiskefartyget "Tiburón III".
- 12 Genom beslut C(87) 2200/137 av den 21 december 1987 beviljade kommissionen Tramasa finansiellt stöd om 39 283 091 PTA för byggandet av fartyget. Detta stöd täckte 35 procent av det belopp om 112 237 403 PTA som enligt kommissionen kunde subventioneras. De spanska myndigheterna beviljade stöd för byggandet av fartyget "Tiburón III" med ett belopp om 16 240 000 PTA. Skeppsvarvet erhöll vidare ett bidrag till fartygsbyggnationen om 21 532 436 PTA från Gerencia del sector naval.
- 13 Den 6 april 1988 begärde Tramasa att kommissionen skulle göra en delutbetalning av gemenskapsstödet på grundval av en faktura daterad den 15 mars 1988 från det skeppsvarv som var ansvarigt för byggandet av fartyget, i vilken intygades att 51 procent av den totala investeringen, det vill säga 64 660 000 PTA hade betalats. Kommissionen verkställde denna delutbetalning den 12 juli 1988.
- 14 Den 25 oktober 1988 begärde Tramasa att kommissionen skulle utbetala återstående del av stödet på grundval av en faktura från skeppsvarvet av den 27 juni 1988, i vilken intygades att hela köpeskillingen om 126 500 000 PTA hade betalats med check (bilaga 3 till svarsinlagan i mål T-231/94). Detta belopp motsvarade den

totala investeringskostnad som hade angivits i ansökan om gemenskapsstöd och i beslutet om beviljande av stöd av den 21 december 1987 (bilaga 5 till ansökan i mål T-231/94). Tramasa tillställde också kommissionen det sjövärdighetsintyg som hade utfärdats den 27 juni 1988 av Dirección General. Kommissionen verkställde utbetalningen av resterande stöd den 4 april 1989. Den 9 oktober 1989 sålde sökanden fartyget "Tiburón III" till Puntapesca SA, ett spanskt bolag, för ett belopp om 112 837 453 PTA.

- 15 I överensstämmelse med artikel 34 i förordning nr 4028/86 ansökte Makuspesca den 21 september 1987 hos de spanska myndigheterna om tillstånd att bygga fiskefartyget "Makus", samt om sådant finansiellt gemenskapsstöd och nationellt stöd som föreskrivs och regleras i förordning nr 4028/86 och i kungligt dekret nr 219/87. Det projekt som Makuspesca lade fram gällde byggandet av ett fiskefartyg till en kostnad av sammanlagt 217 250 000 PTA och uppdraget att bygga fartyget hade tilldelats skeppsvarvet "Construcciones Navales Santo Domingo SA". Dirección General gav tillstånd att bygga fiskefartyget "Makus".
- 16 Genom beslut C(89) 632/47 av den 26 april 1989 beviljade kommissionen Makuspesca finansiellt stöd om 74 924 630 PTA för byggandet av fartyget. Detta stöd täckte 35 procent av det belopp om 214 070 374 PTA som enligt kommissionen kunde subventioneras. De spanska myndigheterna beviljade stöd för byggandet av fartyget "Makus" med ett belopp om 21 407 038 PTA. Skeppsvarvet erhöll vidare ett bidrag till fartygsbyggnationen om 23 000 000 PTA från Gerencia del sector naval.
- 17 Den 5 juni 1989 begärde Makuspesca att kommissionen skulle utbetala hela gemenskapsstödet på grundval av en faktura från skeppsvarvet av den 8 februari 1989, i vilken intygades att hela köpeskillingen om 217 250 000 PTA hade betalats kontant (bilaga 4 till svarsinlagan i mål T-234/94). Detta belopp motsvarade den totala investeringskostnad som hade angivits i ansökan om gemenskapsstöd (bilaga 3 till svarsinlagan i mål T-234/94) och i beslutet om beviljande av stöd av den 26 april 1989 (bilaga 5 till ansökan i mål T-234/94). Makuspesca tillställde också

kommissionen det sjövärdighetsintyg som hade utfärdats den 9 mars 1989 av Dirección General. Kommissionen utbetalade gemenskapsstödet i juli 1989. I juli 1992 sålde Makuspesca fartyget "Makus" för ett belopp om 63 000 000 PTA (enligt det svar som har lämnats på en skriftlig fråga från förstainstansrätten).

- 18 I överensstämmelse med artikel 34 i förordning nr 4028/86 ansökte Recursos Marinos den 28 september 1987 hos de spanska myndigheterna om tillstånd att bygga fiskefartyget "Acechador", samt om sådant finansiellt gemenskapsstöd och nationellt stöd som föreskrivs och regleras i förordning nr 4028/86 och i kungligt dekret nr 219/87. Det projekt som Recursos Marinos lade fram gällde byggandet av ett fiskefartyg till en kostnad av sammanlagt 324 500 000 PTA och uppdraget att bygga fartyget hade tilldelats skeppsvarvet "Astilleros del Atlantico SA". Recursos Marinos ändrade sedan det ursprungliga projektet och ersatte det med ett projekt som uppgick till ett belopp om 322 300 000 PTA. Den 21 oktober 1987 gav Dirección General tillstånd att bygga fiskefartyget "Acechador".
- 19 Genom beslut C(89) 632/73 av den 26 april 1989 beviljade kommissionen Recursos Marinos finansiellt stöd om 107 570 697 PTA för byggandet av fartyget. Detta stöd täckte 35 procent av det belopp om 307 344 850 PTA som enligt kommissionen kunde subventioneras. De spanska myndigheterna beviljade stöd för byggandet av fartyget "Acechador" med ett belopp om 30 734 486 PTA. Skeppsvarvet erhöll vidare ett bidrag till fartygsbyggnationen om 25 430 000 PTA från Gerencia del sector naval.
- 20 Den 10 maj 1989 begärde Recursos Marinos att kommissionen skulle göra en delutbetalning av gemenskapsstödet på grundval av en faktura från skeppsvarvet av den 2 maj 1989, i vilken intygades att 94 procent av den sammanlagda investeringskostnaden hade betalats, det vill säga 304 800 000 PTA. Kommissionen verkställde denna delutbetalning den 28 juli 1989.

- 21 Den 21 november 1989 begärde Recursos Marinos att kommissionen skulle utbetala det resterande stödet på grundval av en faktura från skeppsvarvet av den 4 oktober 1989, i vilken intygades att hela köpeskillingen om 322 300 000 PTA hade betalats kontant (bilaga 3 till svarsinlagan i mål T-232/94). Detta belopp motsvarade den totala investeringskostnad som hade angivits i ansökan om gemenskapsstöd (bilaga 3 till svarsinlagan i mål T-232/94) och i beslutet om beviljande av stöd av den 26 april 1989 (bilaga 5 till ansökan i mål T-232/94). Recursos Marinos tillställde också kommissionen det sjövärdighetsintyg som hade utfärdats den 16 maj 1989 av Dirección General. Kommissionen verkställde utbetalningen av resterande stöd den 28 november 1989. Den 17 maj 1990 sålde Recursos Marinos fartyget "Acechador" till Pesquerias Lumar SA för ett belopp om 175 000 000 PTA.
- 22 I överensstämmelse med artikel 34 i förordning nr 4028/86 ansökte IPC den 21 december 1987 hos de spanska myndigheterna om tillstånd att bygga fiskefartyget "Escualo", samt om sådant finansiellt gemenskapsstöd och nationellt stöd som föreskrivs och regleras i förordning nr 4028/86 och i kungligt dekret nr 219/87. Det projekt som IPC lade fram gällde byggandet av ett fiskefartyg till en kostnad av sammanlagt 148 500 000 PTA och uppdraget att bygga fartyget hade tilldelats skeppsvarvet "Construcciones Navales Santo Domingo SA". IPC ändrade senare det ursprungliga projektet och ersatte det med ett projekt som uppgick till ett belopp om 217 250 000 PTA. Den 30 september 1988 gav Dirección General tillstånd att bygga fiskefartyget "Escualo".
- 23 Genom beslut C(89) 632/73 av den 26 april 1989 beviljade kommissionen IPC finansiellt stöd om 48 550 322 PTA för byggandet av fartyget. Detta stöd täckte 35 procent av det belopp om 138 715 208 PTA som enligt kommissionen kunde subventioneras. Kommissionen beslutade för övrigt att inte beakta den höjning av den totala kostnaden för projektet som följde av IPC:s ändring. De spanska myndigheterna beviljade stöd för byggandet av fartyget "Escualo" med ett belopp om 21 407 038 PTA. Skeppsvarvet erhöll vidare ett bidrag till fartygsbyggnationen om 15 292 360 PTA från Gerencia del sector naval.

- 24 Den 22 februari 1990 begärde IPC att kommissionen skulle utbetala hela gemenskapsstödet på grundval av en faktura från skeppsvarvet av den 4 oktober 1989, i vilken intygades att hela köpeskillingen om 217 250 000 PTA hade betalats kontant (bilaga 4 till svarsinlagan i mål T-233/94). Detta belopp motsvarade den totala investeringskostnad som hade angivits i ansökan om gemenskapsstöd (bilaga 3 till svarsinlagan i mål T-233/94) och i beslutet om beviljande av stöd av den 26 april 1989 (bilaga 5 till ansökan i mål T-233/94). IPC tillställde också kommissionen det sjövärdighetsintyg som hade utfärdats den 23 oktober 1989 av Dirección General. Kommissionen har ännu inte utbetalat det gemenskapsstöd som IPC begärt. Fartyget "Escualo" såldes den 18 april 1991 till Tusapesca SA för ett belopp om 80 000 000 PTA (enligt det svar som har lämnats på en skriftlig fråga från förstainstansrätten).
- 25 Med stöd av de befogenheter som tillerkänns kommissionen enligt artikel 46 i förordning nr 4028/86, genomförde kommissionen mellan den 25 och den 31 mars 1990 kontroller på platsen hos sökandebolagen i avsikt att kontrollera hur de beviljade stöden hade använts, oavsett om de hade utbetalats eller inte. Dessa kontroller gällde framför allt de räkenskapshandlingar som hade framlagts av dessa bolag till stöd för begäran om utbetalning av gemenskapsstöd.
- 26 De närvarande ombuden för kommissionen och den tjänsteman från de spanska myndigheterna som deltog kunde emellertid inte utföra sin kontroll på det sätt som var avsett, eftersom sökandena inte innehade lagstadgad bokföring vid den tidpunkten.
- 27 Kommissionen begärde följaktligen att de spanska myndigheterna, i förevarande fall Intervención General de la Administración del Estado (nedan kallad IGAE), skulle genomföra en revision vid sökandenas bolag och de skeppsvarv som hade byggt fartygen i fråga, i enlighet med vad som föreskrivs i artikel 5 i förordning nr 1116/88, vilket de gjorde i maj 1991. Resultaten av revisionen vidarebefordrades till sökandena den 17 juni 1989 i form av en kopia och till kommissionen den 10 juli 1991 i form av en "räkenskapsrevision beträffande de rederier som har samband med subventionsärendena för nybyggnad ES/099/87/01, ES/392/89/01,

ES/397/89/01, ES/545/89/01” (nedan kallad revisionsrapport). Flera omständigheter framkommer i revisionsrapporten.

- 28 I revisionsrapporten framläggs ett visst antal aspekter som är gemensamma för de bolag som har mottagit stöd. Deras gemensamma majoritetsaktieägare och enda företagsledning är Albino Campos Quinteiro (s. 20). Bolagen har alla bildats med ett aktiekapital som är lika med eller mindre än 100 000 PTA (s. 20). De totala investeringskostnaderna som hade angivits i formulären för ansökan om stöd och i de intyg som hade utfärdats för att få hela gemenskapsstödet utbetalt sammanfaller inte i något fall med de basvärden för fartygen som skeppsvarvet har redovisat till Gerencia del sector naval för att erhålla bidraget till fartygsbyggnationerna (s. 18). Fakturorna från skeppsvarven med den påteckning som intygar att hela investeringen har genomförts vid tidpunkten för begäran om utbetalning speglar inte den verkliga kostnaden för investeringen och bevisar inte att fakturan faktiskt har betalats (s. 16). De belopp som i själva verket har betalats för fartygen är klart lägre än de som framgår av de nämnda fakturorna (s. 22). Rapporten från IGAE innehåller också iakttagelser som är specifika för var och en av sökandena.
- 29 Den 27 december 1991 beslutade de spanska myndigheterna att nedsätta sitt stöd för det projekt som hade framlagts av Tramasa med ett belopp om 4 101 217 PTA, för det projekt som hade framlagts av IPC med ett belopp om 7 439 459 PTA och för det projekt som hade framlagts av Makuspesca med ett belopp om 5 238 167 PTA. I dessa tre beslut om nedsättning angavs bland annat att ”denna återbetalning är helt oberoende av den återbetalning som Europeiska gemenskapernas kommission kan komma att besluta om avseende det gemenskapsstöd som har utbetalats för byggandet av fartyget i fråga” och att ”den utgör inte heller hinder för de administrativa påföljder som skulle kunna åläggas av den behöriga myndigheten på grund av detta bolags handlande”. Enligt kommissionen fattade de spanska myndigheterna dessa beslut till följd av de iakttagelser som gjordes i revisionsrapporten (s. 14 i svarsinlagorna, bilaga 8 till svarsinlagorna). Sökandena å sin sida har hävdats att det, eftersom det enligt förordning nr 4028/86 inte är tillåtet att bevilja ett nationellt stöd som överstiger 30 procent av de stödberättigade kostnaderna, fanns anledning att i motsvarande utsträckning nedsätta det belopp som blev resultatet av summan av det nationella stödet och bidraget till fartygsbyggnationen.

- 30 De tre sökande som åsyftas i dessa beslut om nedsättning av det nationella stödet väckte på förvaltningsrättslig väg talan mot besluten, vilken den spanska jordbruks-, fiske-och livsmedelsministern avgjorde genom ett beslut om fastställelse. Enligt kommissionen överklagade inte sökandena detta beslut i behörig tid, såsom framgår av en skrivelse från generalsekretariatet för havsfiske, vilken återfinns i bilaga 7 till dupliken. Sökandena har emellertid genmält att ett sådant överklagande har anförts i behörig tid, vilket bekräftas av de beslut som meddelades den 5 november och den 16 december 1992 av Tribunal Superior de Justicia de Madrid (bilaga 4 till repliken i alla fyra målen), av vilka det framgår att de administrativa ärendena skall återförvisas till denna domstol för att sökandena där skall kunna framställa sin sak.
- 31 I november 1992 tog kommissionen kontakt med generalsekretariatet för havsfiske vid det spanska jordbruks-, fiske-och livsmedelsministeriet i syfte att upplysa om kommissionens avsikt att dra in det gemenskapsstöd som hade beviljats sökandena och i syfte att höra dess åsikt i denna fråga. Den 16 december 1992 översände generaldirektören för fiskerinäringen vid denna spanska myndighet sitt yttrande till kommissionen med den slutsatsen att det fanns anledning att justera det stöd som ursprungligen hade beviljats utan att helt dra in det, eftersom de kostnader som slutligen hade betalats av sökandena översteg de subventionerade beloppen som kommissionen hade godtagit (bilaga 8 till svarsinlagan i mål T-231/94, bilaga 9 till svarsinlagan i mål T-234/94, bilaga 7 till svarsinlagan i mål T-232/94, bilaga 9 till svarsinlagan i mål T-233/94). Den 9 mars 1993 tillställde generaldirektören för fiskerinäringen kommissionen ett nytt yttrande där han bekräftade det första yttrandet (bilaga 9 till svarsinlagan i mål T-231/94, bilaga 10 till svarsinlagan i mål T-234/94, bilaga 8 till svarsinlagan i mål T-232/94, bilaga 10 till svarsinlagan i mål T-233/94).
- 32 Den 8 juni 1993 skickade kommissionen en rekommenderad försändelse med mottagningsbevis till varje sökande i syfte att delge var och en av dem sin avsikt att inleda ett förfarande för indragning av det gemenskapsstöd som tidigare hade beviljats, till följd av att det hade konstaterats vissa missförhållanden i bokföringen avseende de verifikationer som hade framlagts till stöd för begäran om utbetalning. Dessa försändelser nådde emellertid inte sökandena förrän den 15 juli 1993, vilket

innebar att sökandena inte hade möjlighet att inkomma med sina yttranden till kommissionen i behörig tid, innan kommissionen den 28 juli 1993 fattade fyra beslut genom vilka den drog in det stöd som hade beviljats sökandena och dessutom begärde att stödet skulle återbetalas.

- 33 Efter det att dessa beslut fattades tog emellertid kommissionen del av sökandenas yttranden som avgavs inom den tidsfrist som började löpa den dag då de mottog försändelsen av den 8 juni 1993. Den 1 oktober 1993 fattade kommissionen fyra beslut om ogiltigförklaring av besluten om indragning av gemenskapsstödet av den 28 juli 1993.
- 34 På grundval av sökandenas yttranden i skrivelse av den 22 juli 1993, hade kommissionen möten med de advokater som företräder sökandena då kommissionen gav dem tillgång till de handlingar som gällde de fyra ärendena.
- 35 Den 12 oktober 1993 anmodade kommissionen än en gång sökandena att inkomma med yttrande avseende resultaten av den revision som de hade varit föremål för, så att kommissionen skulle kunna fatta ett slutligt beslut beträffande gemenskapsstödet för byggandet av fiskefartygen "Tiburón III", "Makus", "Acechador" och "Escualo". Sökandena fick tillfälle att inkomma med sina yttranden till kommissionen genom en skrivelse av den 15 november 1993, samt genom ytterligare yttranden under december månad 1993.
- 36 Den 24 mars 1994 fattade kommissionen fyra beslut, C(94) 670/1, C(94) 670/2, C(94) 670/3 och C(94) 670/4, genom vilka kommissionen beslutade att dra in det gemenskapsstöd som hade beviljats sökandena och förelade tre av dem att återbeta stödet inom tre månader. Kommissionen motiverade dessa beslut med sökandenas vägran att lämna fri tillgång till sin bokföring och med förekomsten av felaktigheter beträffande de totala kostnaderna för projekten och de belopp som

faktiskt hade betalats vid den tidpunkt då utbetalning av stödet begärdes. Dessa beslut delgavs sökandena den 5 april 1994.

Förfarandet och parternas yrkanden

- 37 IPC väckte den 27 oktober 1993 talan om skadestånd mot kommissionen på grund av att det gemenskapsstöd som kommissionen hade beviljat IPC genom beslut av den 26 april 1989 inte hade utbetalats (mål T-551/93).
- 38 Sökandena inkom den 15 juni 1994 med fyra ansökningar till förstainstansrättens kansli avseende talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 24 mars 1994 om indragning och i förekommande fall om återbetalning av gemenskapsstöd (nedan kallade de omtvistade besluten) (målen T-231/94, T-232/94, T-233/94 och T-234/94).
- 39 Sökandena Tramasa, Makuspesca och Recursos Marinos inkom den 6 juli 1994 var och en till förstainstansrättens ordförande med ett interimistiskt yrkande om uppskov med verkställighet av artikel 2 i besluten C(94) 670/1, C(94) 670/2, C(94) 670/3 av den 24 mars 1994, vari återbetalning krävs av det gemenskapsstöd som har beviljats dessa tre sökande för byggandet av fiskefartyg.
- 40 Förstainstansrättens ordförande avkunnade den 26 oktober 1994 ett interimistiskt beslut (Transacciones Maritimas m. fl. mot kommissionen, T-231/94 R, T-232/94 R och T-234/94 R, Rec. s. II-885), enligt vilket de tre ansökningarna förenades vad gällde det interimistiska förfarandet och uppskov beviljades med verkställigheten av artikel 2 i de tre åsyftade omtvistade besluten till dess förstainstansrätten har avkunnat dom avseende talan i huvudmålet. Denna åtgärd underställdes emellertid villkoret att sökandena skulle ställa en bankgaranti till kommissionen, vilken skulle

täcka det sammanlagda beviljade stödbeloppet. Enligt det interimistiska beslutet skulle beslutet om rättegångskostnader anstå. De tre sökande som berördes av detta interimistiska förfarande överklagade till domstolen den 17 januari 1995. Överklagandet ogillades (beslut av domstolens ordförande av den 7 mars 1995, *Transacciones Maritimas m. fl. mot kommissionen*, C-12/95 P, REG s. I-467).

41 Genom beslut av den 20 november 1995 av ordföranden på förstainstansrättens fjärde avdelning förenades målen T-551/93, T-231/94, T-232/94, T-233/94 och T-234/94.

42 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten (fjärde avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet utan föregående åtgärder för bevisupptagning. Inom ramen för förfarandet ombads emellertid parterna att skriftligen besvara vissa frågor före det muntliga sammanträdet.

43 Parterna höll sina framställningar och svarade på muntliga frågor från förstainstansrätten vid sammanträdet den 29 november 1995.

44 I mål T-551/93 har sökanden yrkat att förstainstansrätten skall

— förplikta kommissionen att till sökanden betala 48 550 322 PTA, det vill säga det stödbelopp som kommissionen har beviljat i sitt beslut C(89) 632/73 av den 26 april 1989,

— förplikta Europeiska ekonomiska gemenskapen att fullt ut ersätta sökanden för den skada som sökanden har lidit på grund av kommissionens dröjsmål med utbetalningen av det stöd som har beviljats sökanden genom beslutet av den

26 april 1989, ersättning som har uppskattats till 329 442 ecu, fördelat enligt följande:

- 133 580 ecu för ränta efter den räntesats enligt lag som gällde i Spanien under åren 1990, 1991, 1992 och 1993 (10 procent), med tillägg av 2 procentenheter för dröjsmålet (12 procent), och beräknad på ett högsta belopp om 48 550 322 PTA från och med den 13 november 1990 till och med den dag då föreliggande talan väcktes,

- 84 633 ecu för kostnader på grund av övertrassering enligt en räntesats om 8 procent upp till ett belopp om 48 550 322 PTA,

- 73 151 ecu, motsvarande den "riskpremie" som har uttagits av leverantörerna för att medge betalningslättnader, upp till ett belopp om 48 550 322 PTA,

- 13 078 ecu för rättsliga kostnader som sökanden haft för att säkerställa sitt försvar under det administrativa förfarandet,

- 25 000 ecu för ideell skada,

varvid alla dessa belopp skall justeras fram till dess att domen avkunnas eller fram till den dag kommissionen erlägger betalning, med undantag av rättegångskostnaderna,

- alternativt, förplikta Europeiska ekonomiska gemenskapen att betala varje annat belopp som förstainstansrätten finner lämpligt med hänsyn till de omständigheter som befinns föreligga,

- vidta varje annan ytterligare åtgärd som förstainstansrätten finner erforderlig eller lämplig,
- förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

- avvisa yrkandet om utbetalning av stödet,
- ogilla talan avseende föregående yrkande i andra hand och avseende alla andra yrkanden i första hand, samt
- förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

45 I målen T-231/94, T-232/94, T-233/94 och T-234/94 har sökandena yrkat att förstainstansrätten skall

- ogiltigförklara kommissionens beslut C(94) 670/1, C(94) 670/2, C(94) 670/3 och C(94) 670/4 av den 24 mars 1994 i sin helhet, om indragning och i förekommande fall återbetalning av det gemenskapsstöd som har beviljats sökandena, samt

- förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan i samtliga mål,

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

46 Inom ramen för talan om skadestånd och talan om ogiltigförklaring har sökandena vidare med stöd av artikel 44.1 i förstainstansrättens rättegångsregler framlagt en bevisuppgift dels för att få till stånd ett ingivande av ett antal handlingar varav vissa för övrigt förekommer som bilaga till ansökningarna, dels för att föreslå att spanska tjänstemän och tjänstemän från gemenskapen som har deltagit vid de kontroller som har utförts på platsen och i samband med IGAE: s revision skall höras som vittnen och dels för att generalstyrelsen för fiskerinäringen vid generalsekretariatet för havsfiske vid det spanska jordbruks-, fiske- och livsmedelsministeriet skall föreläggas att inkomma med upplysningar om hur kontrollen gått till. Kommissionen har å sin sida föreslagit, att kommissionens tjänstemän och den tjänsteman från IGAE som var närvarande vid kontrollen på plats i mars 1990 skall kallas och höras som vittnen, om förstainstansrätten anser det nödvändigt.

47 Förstainstansrätten anser att upplysningarna i parternas akter är tillräckliga och att de bevisuppgifter som parterna har framlagt — nämligen förhör med gemenskapens tjänstemän och spanska tjänstemän samt företeende av vissa handlingar — följaktligen inte är nödvändiga för att pröva talan i målen.

48 Härutöver anser förstainstansrätten att det med beaktande av särdragen i de förevarande förenade målen finns anledning att pröva talan om ogiltigförklaring i målen T-231/94, T-232/94, T-233/94 och T-234/94, före prövningen av talan om skadestånd som har ingivits i mål T-551/93.

Talan om ogiltigförklaring

Förutsättningar för saksprövning

Parternas argument

- 49 I mål T-232/94 har kommissionen anfört att det föreligger en motstridighet mellan lydelsen av det intyg som har utfärdats av handelsregistret i Pontevedra, enligt vilket Recursos Marinos är upplöst och likviderat, och den fullmakt som har beviljats av likvidatorn, enligt vilken Recursos Marinos är under likvidation.
- 50 Kommissionen har också påpekat att Recursos Marinos likvidator har givit de två advokater som har undertecknat ansökan i detta mål fullmakt att företräda IPC. Dessa har följaktligen inte rätt att företräda bolaget Recursos Marinos och ansökan är därför ogiltig.
- 51 Till följd av de förelägganden som förstainstansrätten i enlighet med artikel 44.6 i förstainstansrättens rättegångsregler har riktat till Recursos Marinos, har bolaget preciserat att enligt en väl etablerad notarie-och rättspraxis i Spanien är ett bolag som är under likvidation fortfarande en juridisk person vilket bland annat gör det möjligt för bolaget att föra vissa typer av talan vid domstol i syfte att säkerställa rättigheter som uppkommit innan det försattes i likvidation. Denna notarie-och rättspraxis har vidare nyligen fastslagits genom artikel 123 i den spanska lagen nr 2/1995 av den 23 mars 1995. Recursos Marinos har härutöver uppgivit att det fel som förekom i rättegångsfullmakten enbart var av materiell art och att det hade rättats till genom upprättandet av en ny originalhandling daterad den 12 augusti 1994 och översänd till domstolen den 26 augusti 1994.

Förstainstansrättens bedömning

52 Förstainstansrätten anser att de kompletterande preciseringar som har framlagts av Recursos Marinos till stöd för bevisning, som inte har bestridits av kommissionen, undanröjer de tvivel som kan ha funnits beträffande huruvida Recursos Marinos talan om ogiltigförklaring kan upptas till prövning.

Saken

53 Sökandena har åberopat fem grunder till stöd för respektive talan. Den första grunden avser åsidosättande av principerna om rättssäkerhet och om skydd för berättigade förväntningar, eftersom besluten om indragning av gemenskapsstödet fattades senare än vad som kan anses rimligt. Den andra grunden, som har anförts i andra hand, avser åsidosättande av väsentliga formföreskrifter, eftersom kommissionen inte har rådfrågat den ständiga kommittén för fiskerinäringen innan den fattade besluten om indragning, inte har underrättat den berörda medlemsstaten i enlighet med artikel 7 i förordning nr 1116/88 och inte alls eller på ett otillräckligt sätt har motiverat de ifrågasatta besluten. Den tredje grunden, som har anförts i andra hand och som en kompletterande grund, avser en överträdelse av förordning nr 4028/86, eftersom kommissionen inte har grundat sina beslut på något av de fall som nämns i artikel 44.1 i förordning nr 4028/86. Den fjärde grunden, som också har åberopats i andra hand och som en kompletterande grund, avser ett åsidosättande av proportionalitetsprincipen, eftersom kommissionen har beslutat att tillämpa den strängaste påföljd som anges i artikel 44.1 i förordning nr 4028/86, då de fartyg som har erhållit gemenskapsstöd faktiskt har byggts i överensstämmelse med projektens tekniska specifikationer och kommissionen endast har anmärkt på påstådda administrativa felaktigheter. Den femte grunden, som också har åberopats i andra hand och som en kompletterande grund, avser maktmissbruk, eftersom kommissionen på detta sätt har försökt att vidta sanktionsåtgärder mot försäljningar av fiskefartyg som är helt lagliga med avseende på de tillämpliga gemenskapsbestämmelserna.

Den första grunden: Åsidosättande av principerna om rättssäkerhet och om skydd för berättigade förväntningar

— Parternas argument

- 54 Sökandena har starkt ifrågasatt den långa tid som har förflutit mellan dels besluten om beviljande av finansiellt stöd och besluten om indragning av detta stöd, dels mellan dagen för mottagandet av revisionsrapporten och dagen för besluten om indragning av det finansiella stödet. I detta avseende har sökandena hävdatt att kommissionen genom sitt handlande har åsidosatt principen om skydd för berättigade förväntningar eller åtminstone rättssäkerhetsprincipen.
- 55 Enligt sökandena utgör principen om skydd för berättigade förväntningar endast en bekräftelse av rättssäkerhetsprincipen till viss del, vilket förklarar att samma beteende kan medföra en överträdelse av båda principerna. Sökandena har tillagt att rättssäkerhetsprincipen spelar en mer avgörande roll när kommissionen inte enligt någon bestämmelse i gemenskapsrätten åläggs att fatta ett beslut inom en viss tidsfrist, eftersom den då skall fylla en lucka i regelverket.
- 56 Kommissionens beteende i detta fall innebär således först och främst ett åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar, eftersom sökandena under tiden från det att de beviljades stödet till dess besluten om att det skulle dras in fattades, inte hade fått några tecken på att kommissionen ansåg att de hade gjort sig skyldiga till oegentligheter.
- 57 Kommissionens tystnad, som fortgick även efter det att de spanska myndigheterna i december 1991 begärde återbetalning av en del av det stöd som de hade beviljat, förstärkte sökandenas förväntningar, vilket gör en ogiltigförklaring av de omtvis-

tade besluten befogad (domstolens dom av den 3 mars 1982, Alpha Steel mot kommissionen, 14/81, Rec. s. 749, punkt 11).

- 58 Även om de berörda är medvetna om att oegentligheter har förekommit, kan kommissionen enligt sökandena inte fastställa dessa oegentligheter efter utgången av en viss tid utan att åsidosätta principen om berättigade förväntningar (domstolens domar av den 12 november 1987, Ferriere San Carlo mot kommissionen, 344/85, Rec. s. 4435, och av den 24 november 1987, RSV mot kommissionen, 223/85, Rec. s. 4617).
- 59 Sökandena har härutöver påstått att de felaktigheter som tillskrivs dem i huvudsak avser skillnader i tolkningen, vad gäller sättet att beräkna kostnaderna för fartygen, och att de inte på något sätt utgör uppenbara överträdelser av tillämpliga bestämmelser av sådan beskaffenhet att principen om skydd för berättigade förväntningar inte skall tillämpas (domstolens dom av den 12 december 1985, Sideradria mot kommissionen, 67/84, Rec. s. 3983, punkt 21).
- 60 Enligt sökandena har deras berättigade förväntningar inte heller påverkats av de kontroller på platsen som genomfördes av kommissionens personal i slutet av mars månad 1990. En sådan åtgärd är nämligen endast en möjlighet som anges i artikel 46.2 i förordning nr 4028/86 och innebär inte en presumtion för att det föreligger någon som helst misstanke gentemot de företag som är föremål för kontrollen. I förevarande fall medförde inte dessa kontroller på plats att någon handling sändes som innehöll någon som helst anklagelse mot sökandena och av vilken de hade kunnat dra slutsatsen att de hade gjort sig skyldiga till en överträdelse.
- 61 Vidare har sökandena påstått att även om kommissionens uppträdande inte kan anses ha inneburit ett åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar, har uppträdandet åtminstone inneburit ett åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen. Sökandena har för det första erinrat om att en tid som varierar mellan fyra och sex år har förflutit mellan den tidpunkt då begäran om utbetalning av det omtvistade stödet ingavs till kommissionen och den tidpunkt då kommissionen

beslutade om indragning av stödet. Vid sammanträdet har sökandena framlagt sammanfattande diagram över omfattningen av denna tidrymd i varje mål. Sökandena har för det andra erinrat om att en tid av ungefär tre år förflöt mellan den tidpunkt då kommissionen erhöll revisionsrapporten och den tidpunkt då den fattade de omtvistade besluten. En sådan tidrymd kan inte betecknas som rimlig och utgör ett åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen och ett åsidosättande av principen om god förvaltning (domstolens domar av den 12 juli 1957, Algera m. fl. mot Gemensamma församlingen för kol- och stålgemenskapen, 7/56, 3/57, 4/57, 5/57, 6/57 och 7/57, Rec. s. 81, och av den 3 maj 1978, Töpfer mot kommissionen, 112/77, Rec. s. 1019, samt ovannämnda dom i målet RSV mot kommissionen).

- 62 Vidare har sökandena gjort gällande att kommissionens argument — genom vilket denna begränsar sin underlåtenhet att agera till tiden mellan den dag då kommissionen erhöll revisionsrapporten (den 19 juni 1991) och dagen för delgivning av att förfarandet för indragning av stödet hade inletts (den 15 juli 1993) — inte på något sätt förändrar de åberopade principernas relevans. Sökandena har till och med tillagt att kommissionens omotiverade underlåtenhet att agera förstärktes av de spanska myndigheterna när dessa den 27 december 1991 beslutade att delvis dra in det nationella stödet.
- 63 I alla händelser har sökandena betonat att de inte har gjort sig skyldiga till någon väsentlig och uppsåtlig överträdelse av gemenskapsbestämmelserna. I detta hänseende har de erinrat om dels att de bestrider innehållet i revisionsrapporten på flera punkter, dels att de är föremål för en presumtion om god tro som det eventuellt ankommer på kommissionen att motbevisa. Sökandena har som bevis på sin goda tro anfört den omständigheten att revisionsrapporten och yttrandet från de spanska myndigheterna inte innehåller några uttalanden om att eventuella överträdelser har skett medvetet. Om de medvetet hade gjort sig skyldiga till överträdelser, skulle det vidare enligt sökandena ha varit nödvändigt att i överensstämmelse med artikel 262 i den spanska straffprocesslagen och artikel 350 i den spanska brottsbalken underrätta den spanska åklagarmyndigheten om detta handlande, vilket inte har skett. Sökandena har konstaterat att de omtvistade besluten inte innehåller någon som helst bevisuppgift i detta hänseende.

- 64 Kommissionen har först och främst svarat att sökandena, genom att i första hand åberopa ett argument avseende berättigade förväntningar till följd av att de omtvistade besluten har fattats så sent, underförstått har vitsordat att dessa beslut var välgrundade.
- 65 Kommissionen har härefter hävdats att omständigheterna i förevarande fall inte gör det möjligt att fastställa de berättigade förväntningar som sökandena har gjort gällande. Sålunda hade sökandebolagen bildats med ett kapital som var mindre eller lika med 100 000 PTA, fördelat på tre delägare från samma familj där majoritetsdelägaren i samtliga fall var Campos Quinteiro, eftersom de bildades i det uppenbarligen enda syftet att erhålla omfattande gemenskapssubventioner och nationella subventioner för att bygga fiskefartyg och sedan sälja dessa. Eftersom tre av de fyra sökandena dessutom har upphört med sin verksamhet efter försäljningen av de fartyg som byggdes med hjälp av subventionerna (Tramasa, IPC, Recursos Marinos), finner sig kommissionen sålunda stå inför bolag som med avsikt försatts i en ekonomisk situation som gör det omöjligt att återfå de stöd som har blivit oriktigt utbetalda. Vid sammanträdet har kommissionen tillagt att trots de åtgärder som har vidtagits efter det att domstolens ordförande ogillat det överklagande som sökandena anförde mot det interimistiska beslutet av den 26 oktober 1994 av förstainstansrättens ordförande, har kommissionen inte lyckats återfå det gemenskapsstöd som har utbetalats till Tramasa, Makuspesca och Recursos Marinos på grund av dessa bolags insolvens.
- 66 Kommissionen har vidare påstått att den tid som förflöt innan de omtvistade besluten fattades åtminstone till viss del kan tillskrivas sökandena, som genom sin obstruktion i samband med de kontroller som kommissionen gjorde under slutet av mars månad 1990, gjorde det nödvändigt att låta de spanska myndigheterna genomföra en revision.
- 67 Kommissionen har vidare ansett att den rättspraxis som sökandena har hänvisat till inte är tillämplig i förevarande fall, eftersom ett återtagande av gemenskapsinstitutionernas rättsakter i detta fall inte har motiverats vare sig av ett fel från kommissionens sida eller av en ändring av kommissionens praxis eller tillämpning av dess praxis, utan av ett oegentligt handlande från de berördas sida.

- 68 Kommissionen har härav dragit slutsatsen att sökandena inte kan åberopa de berättigade förväntningar som de skulle ha haft på att få komma i åtnjutande av en subvention som hade beviljats på grundval av felaktiga upplysningar från deras sida, vilket utgör en uppenbar överträdelse av de tillämpliga bestämmelserna. I detta hänseende har kommissionen anfört att de fakturor som har utställts av skeppsvarven inte överensstämmer med de betalningar som sökandena faktiskt har gjort och att de inte heller speglar den verkliga kostnaden för investeringarna, vilken är betydligt lägre än de belopp som anges i fakturorna. Kommissionen har vidare påstått att de sammanlagda beloppen för investeringarna som anges i formulären för ansökan om gemenskapsstöd och som anges som betalda belopp i de intyg som har utfärdats i syfte att erhålla en fullständig utbetalning av det beviljade stödet, inte i något fall överensstämmer med de basvärden för fartygen som skeppsvarven har redovisat till de nationella myndigheterna. Kommissionen har tillagt att dessa uppgifter endast kan lämnas avsiktligen, vilket de spanska myndigheterna även har uppgivit.
- 69 Eftersom sökandena medvetet har brutit mot gemenskapsbestämmelserna, leder detta enligt kommissionen till att de inte kan tolka en viss tidsutdräkt — oavsett hur långvarig denna är — och kommissionens tystnad som tecken på att denna haft för avsikt att inte dra in det beviljade stödet.
- 70 I alla händelser anser kommissionen att sökandena inte längre kunde hysa några legitima förväntningar när de hade fått kännedom om revisionsrapporten och ännu mindre när den spanska myndigheten hade underrättat dem om att den nedsatte sitt eget stöd.
- 71 Slutligen har kommissionen hävdats att sökandenas majoritetsaktieägare Campos Quinteiros uppträdande vid ledningen av de tre bolag som har uppburit gemenskapsstödet, efter det att han hade fått kännedom om resultatet av revisionsrapporten, utgör ett starkt indicium på att det inte förelåg några berättigade förväntningar. Recursos Marinos upplöstes och likviderades och tillgångarna i Makuspesca och Tramasa minskade kraftigt, så att en eventuell återbetalning av subventionerna har omöjliggjorts, vilket kommissionen konstaterade när den försökte återkräva de

stöd som hade blivit oriktigt utbetalda. Vidare avhöll sig Campos Quinteiro från att kräva utbetalning av det finansiella stöd som hade beviljats IPC till dess att kommissionen underrättade honom om sin avsikt att dra in det stöd som den hade beviljat till detta bolag.

— Förstainstansrättens bedömning

- 72 Hela den argumentation som sökandena har utvecklat inom ramen för denna första grund vilar på den påstått överdrivet långa tid som förflöt innan kommissionen fattade de omtvistade besluten. Förstainstansrätten anser att det därför finns anledning att bestämma vilka tidrymder som skall beaktas vid bedömningen av om det finns grund för påståendena om överträdelser.
- 73 I detta hänseende påpekar förstainstansrätten att det i de omtvistade besluten bland annat hänvisas till innehållet i revisionsrapporten för att motivera indragningen av gemenskapsstödet. Den tidrymd som skall beaktas inleds följaktligen vid den tidpunkt då sökandena får kännedom om resultaten av de kontrollåtgärder som har verkställts av kommissionen, i överensstämmelse med de befogenheter som tillerkänns denna enligt tillämpliga bestämmelser på området. Det framgår att revisionsrapporten tillställdes kommissionen den 10 juli 1991 och att de omtvistade besluten fattades den 24 mars 1994. Den tidrymd som skall beaktas uppgår följaktligen i förevarande fall till ungefär 32 månader.
- 74 Förstainstansrätten konstaterar emellertid att kommissionen inte varit överksam under dessa 32 månader. Den har upprätthållit kontakter med de spanska myndigheterna (skrivelser från den spanske generaldirektören för fiskerinäringen av den 16 december 1992 och av den 8 mars 1993 till följd av kommissionens begäran i november månad 1992) och med sökandena (skrivelser av den 8 juni 1993 som mottogs den 15 juli 1993, beslut av den 28 juli 1993 och av den 1 oktober 1993, möten och kontakter under oktober och november 1993). Härav följer att kommissionen i själva verket har varit överksam i förhållande till sökandena mellan den 10 juli 1991 och den 8 juni 1993, det vill säga 23 månader, medan kommissionen i förhållande till de spanska myndigheterna varit överksam endast under tiden mellan den 10 juli 1991 och november månad 1992, det vill säga 16 månader.

- 75 Det bör kontrolleras om dessa tidrymder på något sätt har kunnat inverka på principen om skydd för berättigade förväntningar och på rättssäkerhetsprincipen, vilka har åberopats av sökandena. För att göra detta finns det anledning att pröva i vilken utsträckning som sökandena hade fog för sin uppfattning att det stöd som hade utbetalats eller som skulle utbetalas till dem hade tilldelats definitivt, på grund av berättigade förväntningar eller åtminstone på grund av själva tidsutdräkten.
- 76 I detta hänseende finns det anledning att erinra om att principen om berättigade förväntningar enligt domstolens rättspraxis inte kan åberopas av ett företag som gjort sig skyldigt till en uppenbar överträdelse av gällande bestämmelser (ovan nämnda dom i målet Sideradria mot kommissionen, punkt 21). Domstolen har för övrigt angivit att även om det finns anledning att säkerställa att rättssäkerhetskraven till skydd för enskildas intressen iakttas, är det likaledes viktigt att göra en avvägning mellan dessa och kraven enligt legalitetsprincipen till skydd för allmänintresset och att ge de sistnämnda företrädare när oegentligheterna är av sådan beskaffenhet att det skulle strida mot principen om likabehandling att inte ingripa mot dem (se bland annat domstolens domar av den 22 mars 1961, Snutat mot Höga myndigheten, 42/59 och 49/59, Rec. s. 103, särskilt s. 159—161, och av den 12 juli 1962, Hoogovens mot Höga myndigheten, 14/61, Rec. s. 485, särskilt s. 516—523).
- 77 I förevarande fall påpekar förstainstansrätten att kommissionen i de omtvistade besluten motiverar indragningen av gemenskapsstödet med att IGAE har konstaterat oegentligheter bestående i att "vid tidpunkten för begäran om utbetalning av gemenskapsstödet var de summor som hade redovisats som betalda av stödmottagaren klart högre än de belopp som i själva verket hade betalats vid denna tidpunkt" och i att "de belopp som motsvarar den totala kostnaden för den investering som har erhållit stöd och som anges såväl i ansökan om subvention som i begäran om utbetalning, belopp som har styrkts genom budgetberäkningar och motsvarande fakturor och utifrån vilka gemenskapsstödet har beviljats och dess storlek bestämts, förefaller som klart högre än de summor som i själva verket har utgivits". I de omtvistade besluten motiveras indragningen av gemenskapsstödet även med den omständigheten att "vid de kontroller som genomfördes av kommissionens tjänstemän den 30 mars 1990 vägrade stödmottagaren att ge kommissionen tillgång till bolagets bokföring, vilket förhindrade en kontroll av att de villkor som gällde för beviljandet av stöd hade uppfyllts [och] att kommissionen av denna

anledning begärde att de spanska myndigheterna skulle utföra en kontroll på platsen”.

- 78 Vad för det första gäller bristen på överensstämmelse mellan det belopp som har redovisats och det belopp som faktiskt har utgivits för den investering som hade genomförts vid tidpunkten för begäran om betalning, bör det påpekas att upphovsmännen till revisionsrapporten har konstaterat att, i motsats till vad sökandena i sina respektive begäran om utbetalning av stödet har uppgivit till stöd för fakturor som har utställts av skeppsvarven (se ovan punkterna 14, 17, 21 och 24), har det inte varit möjligt att utifrån de undersökta handlingarna fastställa att samtliga de betalningar som har redovisats hade verkställts vid den tidpunkten (revisionsrapporten, s. 26, 32, 38 och 47).
- 79 Vidare finns det anledning att betona att i stället för att ha blivit betalda kontant (bilaga 3 till svarsinlagorna i målen T-234/94, T-232/94 och T-233/94) eller med check (bilaga 3 till svarsinlagan i mål T-231/94) — såsom sökandena har påstått i den uppräknade av räkenskapshandlingar som har ingivits tillsammans med begäran om utbetalning av stödet — har de fakturor som utställts av skeppsvarven bland annat blivit betalda med växel, i enlighet med vad sökandena har hävdade sedan revisionen genomfördes.
- 80 Som svar på en fråga från förstainstansrätten har sökandena vid sammanträdet vitsordat att de belopp som har redovisats i de omtalade fakturorna, och följaktligen i begäran om utbetalning av stödet, inte överensstämde med de kostnader som faktiskt hade betalats vid den tidpunkten. Sökandena har emellertid inte givit någon förklaring som helt eller delvis gör deras felaktiga uppgifter befogade.
- 81 Härutöver konstaterar förstainstansrätten att den värdering av de olika kategorierna av byggnadsarbeten avseende fartygen som återges i begäran om utbetalning av stöd är identisk med den som återfinns i ansökan om stöd, såväl vad gäller beskrivningen av arbetena som deras respektive kostnader, såsom anges i de

uppräknningar av räkenskapshandlingar som har ingivits tillsammans med begäran om utbetalning (se bilaga 3 till de fyra svarsinlagorna).

- 82 Trots att dessa felaktiga uppgifter har avgivits, har sökandena hävdat att det inte finns någon bestämmelse enligt vilken de åläggs att visa att de faktiskt har betalat hela den investering som anges i ansökan om stöd och i beslutet om beviljande av stöd vid den tidpunkt då de begär en slutlig utbetalning av gemenskapsstödet. Enligt sökandena skall nämligen gemenskapsbestämmelserna tolkas så, att sökandena vid den tidpunkt då de begär utbetalningen endast skall ha betalat de kostnader som kan subventioneras (eller är stödberättigade) och som kommissionen har grundat sin beräkning av gemenskapsstödet på.
- 83 I artikel 3 andra stycket i förordning nr 1116/88, vilken nämns i de omtvistade besluten, föreskrivs emellertid att "begäran om utbetalning skall innehålla ett intyg och en uppräkning av verifikationer, vilka skall företes i två exemplar och innehålla de uppgifter och handlingar som nämns i bilaga". Här framgår att de uppgifter och handlingar som nämns i bilaga avseende den slutliga utbetalningen av gemenskapsstödet framställs i form av mallar. Där förekommer bland annat en mall för det intyg genom vilket den nationella myndigheten bland annat skall intyga att vid tidpunkten för begäran om utbetalning "uppgår summan av de kostnader som faktiskt har betalats" till ett visst belopp och "fördelas mellan de olika föreskrivna arbetskategorierna såsom angivits i uppräknningen av verifikationer i den föreliggande begäran om utbetalning (mall nr 8)" (punkterna 2 och 4 i mall nr 6). Det framgår således av de uttryck som används i mallarna för de uppgifter och de handlingar som skall inges vid tidpunkten för begäran om utbetalning, att mottagaren av ett gemenskapsstöd inför den behöriga nationella myndigheten skall framlägga de omständigheter som visar att de totala kostnaderna faktiskt har betalats.
- 84 Sökandena kan inte stödja sig på att mallarna presenteras i form av bilagor till en förordning för att göra gällande att de upplysningar som förekommer där inte är

tvingande såsom en bestämmelse i en förordning. Såsom förstainstansrätten har omtalat ovan i punkt 83, föreskrivs i artikel 3 andra stycket i förordning nr 1116/88 att de uppgifter och handlingar som nämns i bilaga till förordningen skall finnas med i det intyg och i den uppräknig av verifikationer som skall bifogas begäran om utbetalning. Förstainstansrätten anser följaktligen att de upplysningar som förekommer i sådana mallar är tvingande på samma sätt som bestämmelserna i den förordning som de utgör en bilaga till.

- 85 Vidare vill förstainstansrätten förtydliga att det inte utifrån någon av upplysningarna i mallarna i bilagorna till förordning nr 1116/88 är möjligt att dra slutsatsen att de "totala kostnader" som faktiskt skall ha betalats vid tidpunkten för begäran om utbetalning endast avser de kostnader som kan subventioneras. Tvärtom anmärker förstainstansrätten att det i punkt 6 i mall nr 6 i bilagan till förordning nr 1116/88 görs en uttrycklig hänvisning till de arbeten som beskrivs i kommissionens beslut om beviljande av stöd. De arbeten som beskrivs i detta beslut är inte begränsade enbart till de arbeten som kommissionen godkänt för en subvention, utan omfattar samtliga arbeten som stödmottagaren har planerat för att genomföra investeringen (se bilaga 5 till ansökningarna i de fyra målen).

- 86 Förstainstansrätten anser följaktligen att de "totala kostnader" som faktiskt skall ha betalats vid tidpunkten för begäran om utbetalning, är de kostnader som motsvarar hela den investering som stödmottagaren angivit i sin ansökan om gemenskapsstöd och som har återgivits i beslutet om beviljande av stöd. Vidare erinrar förstainstansrätten om att sökandena har ansett det nödvändigt att hävda att de hade erlagt hela beloppet för den planerade investeringen när de krävde utbetalningen av gemenskapsstödet, eftersom de i vart och ett av fallen har inkommit med en faktura från skeppsvarvet, där beloppet motsvarar den totala kostnaden för varje projekt (se ovan punkterna 14, 17, 21 och 24). Ett sådant handlande innebär rimligen att det kan antas att sökandena var övertygade om att de enligt de gällande bestämmelserna var ålagda att visa att det totala beloppet för investeringen verkligen hade betalats innan de kunde uppbära gemenskapsstödet.

- 87 Förstainstansrätten vill också påpeka att gemenskapslagstiftaren i förordning nr 1116/88 har föreskrivit just att en eventuell skillnad mellan de arbeten som angavs från början och dem som faktiskt genomförs och betalas skall påtalas och motiveras i de uppgifter och handlingar som bifogas begäran om utbetalning (mall nr 9 i bilagan till förordning nr 1116/88). I förevarande fall har sökandena däremot inte, vare sig när de ingav sin respektive begäran om utbetalning (se i detta avseende bilaga 5 till svarsinlagorna i målen T-233/94 och T-234/94) eller senare, redovisat att det förelåg en skillnad mellan de arbeten som har planerats och de som har genomförts.
- 88 För övrigt har sökandena till stöd för sin argumentation åberopat att följande utgifter bör betraktas som i praktiken uppkomna vid tidpunkten för begäran om utbetalning av gemenskapsstödet. Bidraget till fartygsbyggnationen som hade utbetalats direkt av Gerencia del sector naval till det skeppsvarv som ansvarade för byggandet av fartyget, de växlar som hade utställts före begäran om utbetalning men som förföll till betalning senare än denna dag, samt prisnedsättningarna på grund av förseningar vid byggandet av fartyget.
- 89 Först och främst anmärker förstainstansrätten att det i revisionsrapporten inte görs något uttalande om hur bidraget till fartygsbyggnationen skall behandlas vid beräkningen av de utgifter som faktiskt har uppkommit för stödmottagaren. Kommissionen har inte heller under det skriftliga eller det muntliga förfarandet formellt motsatt sig att detta bidrag beaktas bland de utgifter som faktiskt uppkommit vid tidpunkten för begäran om utbetalning. Med hänsyn till dessa omständigheter anser förstainstansrätten — utan att det finns anledning att närmare pröva denna fråga — att det belopp som motsvarade bidraget till fartygsbyggnationen skall anses vara en utgift som faktiskt hade uppkommit så snart bidraget hade beviljats av Gerencia del sector naval.
- 90 Härfter konstaterar förstainstansrätten att det i den efterföljande noten nr 4 till mall nr 8, vilken förekommer som bilaga till förordning nr 1116/88 och till vilken det hänvisas i artikel 3 andra stycket i förordningen, preciseras att den betalningsdag som skall anges i den uppräknings av verifikationer som medföljer begäran om

utbetalning är "dagen för den faktiska betalningen och inte förfalldagen för skulden, till exempel när betalning sker med växel". Om den faktiska betalningsdagen avseende en växel inte kan sammanfalla med dess förfalldag kan följaktligen dagen för en växels faktiska betalning inte heller sammanfalla med dagen för dess utställande. De kostnader som har betalats med växlar som inte förfallit till betalning eller med växlar som förfallit till betalning men som inte har betalats vid tidpunkten för begäran om utbetalning kan följaktligen inte anses som faktiskt betalda denna dag. Under dessa förhållanden anser förstainstansrätten att det inte är nödvändigt att tillämpa spansk rätt för att avgöra när betalning med växel skall anses ske med befriande verkan inom ramen för gemenskapsstöd för byggande av nya fiskefartyg.

91 Slutligen framgår det av handlingarna i målet att tre sökande — nämligen Tramasa, IPC och Makuspesca — har medtagit prisnedsättningar på grund av förseningar i byggnationen på den lista över kostnader som faktiskt hade betalats vid tidpunkten för begäran om utbetalning. I detta hänseende har kommissionen med rätta påpekat att de byggnadskontrakt för fartyg som har framlagts till stöd för ansökan inte innehåller någon som helst bestämmelse om nedsättning av priset för det fall att fullgörandet av kontraktet försenas. Vidare konstaterar förstainstansrätten att det endast är IPC som har inkommit med handlingar som enligt bolaget bekräftar att det faktiskt har skett nedsättningar om ett belopp om 40 100 000 PTA, vilket motsvarar 18 procent av den totala kostnaden för projektet. Tramasa och Makuspesca har å sin sida endast påstått att det föreligger sådana prisnedsättningar på grund av dröjsmål, utan att på något sätt styrka detta.

92 Förstainstansrätten anmärker emellertid att det bland de handlingar som har ingivits av IPC till stöd för dess påstående (bilaga 3 till repliken i mål T-233/94) finns vissa som har avfattats av en revisor som anlätades i oktober 1993, det vill säga mer än två år efter det att revisionen genomfördes och endast några månader efter det att kommissionen genom skrivelse av den 8 juni 1993 hade underrättat IPC om sin avsikt att dra in det gemenskapsstöd som den tidigare hade beviljat. Dessutom har upphovsmannen till handlingarna i fråga angivit följande: "Por todo lo expuesto y sin que ello sirva como documento de Auditoría contable para posteriores comprobaciones, explido la presente Certificación en Vigo a 15 octubre 1993" ("Med hänsyn till ovanstående och utan att det kan användas som revisionshandling vid en senare kontroll utfärdar jag det föreliggande intyget i Vigo den 15 oktober 1993"). Förstainstansrätten anser följaktligen att det inte med hjälp av enbart dessa handlingar kan fastställas att sådana prisnedsättningar på grund av dröjsmål med kontraktets fullgörande faktiskt har förekommit.

- 93 Med hänsyn till dessa omständigheter anser förstainstansrätten att de prisnedsättningar på grund av dröjsmål vid byggandet av fartyget som har angivits av de tre ovannämnda sökandena i förevarande fall inte kan anses vara kostnader som faktiskt har betalats av stödmottagaren vare sig vid den tidpunkt då denne begär utbetalning av stödet eller senare.
- 94 Av de omständigheter som berörs ovan i punkt 89—93 framgår följaktligen att för att bestämma beloppet av de investeringar som faktiskt hade gjorts vid den tidpunkt då begäran om utbetalning av stödet ingavs, skall avdrag ske från de belopp som sökandena har påstått att de hade betalat vid denna tidpunkt med åtminstone de växelbelopp som ännu inte hade förfallit till betalning eller som hade förfallit men inte hade betalats, samt i förekommande fall med summan av prisnedsättningarna på grund av dröjsmål vid fullgörandet av kontraktet ((belopp som har angivits i förevarande förfarande) minus (växelbeloppen) minus (prinsnedsättningarna)).
- 95 Härvid framgår följande:
- Tramasa har i själva verket endast betalat 56 055 200 PTA (123 085 272 PTA (repliken, s. 20) — 61 991 072 PTA (repliken i mål T-231/94, s. 18, och revisionsrapporten, s. 26) — 5 039 000 PTA (revisionsrapporten, s. 28 och 54, och repliken i mål T-231/94, s. 19)), det vill säga 44,31 procent av det belopp som bolaget hade redovisat (126 500 000 PTA).
  - Makuspesca har endast betalat 26 359 511 PTA (213 731 225 PTA (repliken i mål T-234/94, s. 20 och 21) — 151 950 417 PTA (repliken i mål T-234/94, s. 18 och 20, och revisionsrapporten, s. 34) — 35 421 297 PTA (revisionsrapporten, s. 34, och repliken i mål T-234/94, s. 21)), det vill säga 12,13 procent av det belopp som bolaget hade redovisat (217 250 000 PTA).
  - Recursos Marinos har endast betalat 295 480 510 PTA (303 781 000 PTA (repliken i mål T-232/94, s. 20) — 8 300 490 PTA (repliken i mål T-232/94, s. 18,

19 och 20) — 0 PTA), det vill säga 91,67 procent av det belopp som bolaget hade redovisat (322 300 000 PTA).

— IPC har endast betalat 131 089 196 PTA (210 429 468 PTA (repliken i mål T-233/94, s. 20 och 21) — 39 240 272 PTA (repliken i mål T-233/94, s. 19, och revisionsrapporten, s. 41) — 40 100 000 PTA (repliken i mål T-233/94, s. 20, och revisionsrapporten, s. 41)), det vill säga 60,34 procent av det belopp som bolaget hade redovisat (217 250 000 PTA).

96 Vidare finns det anledning att påpeka att det utifrån de handlingar som prövades vid revisionen inte har varit möjligt att fastställa att betalning har skett av ett antal andra kostnader som sökandena har påstått att de hade betalat vid tidpunkten för begäran om utbetalning, vilket innebär att procentandelarna ovan i punkt 95 skall sänkas ännu mer (se revisionsrapporten, s. 25 och 26, 33—35, 38—41 och 46—49).

97 För det andra bör det, vad gäller den bristande överensstämmelsen mellan det redovisade beloppet och det belopp som faktiskt har betalats för den genomförda investeringen såsom denna framstår genom de omständigheter som har sammanställts i revisionsrapporten, påpekas att upphovsmännen till revisionsrapporten har konstaterat att redan då, det vill säga flera månader efter det att begäran om utbetalning hade ingivits, var det i motsats till vad sökandena har uppgivit inte möjligt att utifrån de handlingar som granskades fastställa att de kostnader som faktiskt hade betalats av sökandena till beloppet motsvarade de investeringskostnader som förekom i ansökan och i besluten om beviljande av stöd, samt på de fakturor från skeppsvarven som ingavs till stöd för begäran om utbetalning (revisionsrapporten, avsnitt k, s. 16, punkt 2.1, s. 21 och 22).

98 Sökandena har bestritt detta påstående och gjort gällande just att man skall beakta prisnedsättningarna för dröjsmål med fullgörandet av kontraktet och de kostnader som följer av leveranserna av olika tillbehör och tjänster som sökandena utfört eller som har utförts för deras räkning, såsom de har angivit i repliken.

99 Såsom förstainstansrätten emellertid har fastslagit ovan i punkt 93 kan dels prisnedsättningarna på grund av dröjsmål vid fullgörandet av kontraktet — i de tre fall som dessa har åberopats — inte anses som faktisk betalning vid någon som helst tidpunkt. Dels har det i revisionsrapporten konstaterats att sökandena vid den tidpunkt då rapporten skrevs inte har kunnat visa att de betalningar som hade erlagts för leverans av olika tillbehör och tjänster hade införts i bokföringen och inte heller att de hade samband med ärendena i fråga (revisionsrapporten, s. 34, 41, 49, 54, 55, 57 och 59). Dessutom påpekar förstainstansrätten att sökandena inte sedan dess har inkommit med några nya omständigheter som gör det möjligt att motbevisa innehållet i revisionsrapporten på denna punkt. Följaktligen kan inte heller sådana kostnader för leveranser av olika tillbehör och tjänster beaktas som kostnader som faktiskt har betalats.

100 Av de omständigheter som har prövats i föregående punkt framgår följaktligen att från de belopp som sökandena har påstått att de slutligen har betalat skall dras åtminstone beloppet av de prisnedsättningar för dröjsmål vid fullgörandet av kontraktet och beloppet av de kostnader som följer av de leveranser av olika tillbehör och tjänster ((det belopp som framförts inom ramen för det förevarande förfarandet) minus (beloppet av prisnedsättningarna) minus (beloppet för leveranserna)).

101 Härav följer att

— Tramasa slutligen har betalat högst 93,3 procent av vad bolaget har redovisat (126 433 787 PTA (repliken i mål T-231/94, s. 20) — 5 039 000 PTA (revisionsrapporten, s. 28 och 54, och repliken i mål T-231/94, s. 19) — 3 348 515 PTA (repliken i mål T-231/94, s. 20)),

— Makuspesca har betalat högst 82,07 procent (217 250 000 PTA (repliken i mål T-234/94, s. 21) — 35 421 297 PTA (revisionsrapporten, s. 34, enligt vilken det rör sig om nedsättningar för leveranser från sökanden av tillbehör för byggandet av fartyget, och repliken i mål T-234/94, s. 20) — 3 518 775 PTA (repliken i mål T-234/94, s. 20)),

— Recursos Marinos har betalat högst 92,81 procent (310 719 066 PTA (repliken i mål T-232/94, s. 16) — 0 PTA — 11 590 934 PTA (revisionsrapporten, s. 49, och repliken i mål T-232/94, s. 21)), samt

— IPC har betalat högst 61,15 procent (217 773 539 PTA (repliken i mål T-233/94, s. 21) — 40 100 000 PTA (repliken i mål T-233/94, s. 20, och revisionsrapporten, s. 41) — (7 343 971 PTA + 37 475 210 PTA) (repliken i mål T-233/94, s. 21, och revisionsrapporten, s. 41)).

102 Vidare påpekar förstainstansrätten att det i revisionsrapporten bestrids att andra betalningar som har gjorts gällande av sökandena faktiskt föreligger, som till exempel en växel som till slut inte betalades (s. 34 och 35) eller en check som senare annullerades (s. 59).

103 I alla händelser måste konstateras att i motsats till vad sökandena har redovisat och vidhållit, har de i själva verket aldrig kunnat visa att samtliga investeringar har genomförts, trots att en tid om 14—31 månader har förflutit mellan respektive begäran om utbetalning av stödet och genomförandet av revisionen.

104 Förstainstansrätten vill också påtala två omständigheter som hänger samman med de kostnader som slutligen har betalats av sökandena. Till att börja med konstaterar förstainstansrätten att kommissionen i sina beslut om beviljande av gemenskapsstöd (bilaga 5 till de fyra ansökningarna) har fördelat betalningsansvaret för investeringen mellan stödmottagaren, gemenskapen och den berörda medlemsstaten. Vid beräkningen av den del som den berörda medlemsstaten svarar för har den emellertid inte beaktat det bidrag som har beviljats av Gerencia del sector naval, vilket innebär att detta bidrag i besluten om beviljande av stöd faller under den del som stödmottagaren svarar för.

105 Enbart på grundval av de utgifter som har prövats ovan i punkt 99—101 framgår emellertid att de kostnader som faktiskt har betalats av sökandena inte överensstämmer med beloppet av de avsedda investeringarna. Härav följer att sökandena redan vid den tidpunkt då gemenskapsstödet eller det nationella stödet utbetalades i själva verket inte hade svarat för den del som de enligt besluten om beviljande av stöd var skyldiga att svara för, även med beaktande av det bidragsbelopp för fartygsbyggnation som hade utbetalats till skeppsvarvet.

106 Om gemenskapsstödet och det nationella stödet dras av från de kostnader som faktiskt har betalats av sökandena såsom de har fastställts ovan i punkt 101 ((kostnader som faktiskt har betalats, inklusive bidrag till skeppsvarvet) minus (gemenskapsstöd) minus (statligt stöd)), har således

— Tramasia i själva verket svarat för högst ett belopp om 66 113 181 PTA (118 046 272 PTA (se ovan punkt 101) — 39 283 091 PTA (gemenskapsstöd enligt bilaga 5 till ansökan i mål T-231/94) — 12 650 000 PTA (nationellt stöd enligt bilaga 5 till ansökan i mål T-231/94)), det vill säga 88,66 procent av det belopp som har ålagts genom beslutet om beviljande av stöd (74 566 909 PTA (enligt bilaga 5 till ansökan i mål T-231/94)),

— Makuspesca svarat för högst ett belopp om 81 660 298 PTA (178 309 928 PTA (enligt ovan punkt 101) — 74 924 630 PTA (gemenskapsstöd enligt bilaga 5 till ansökan i mål T-234/94) — 21 725 000 PTA (nationellt stöd enligt bilaga 5 till ansökan i mål T-234/94)), det vill säga 67,71 procent av det belopp som har ålagts genom beslutet om beviljande av stöd (120 600 370 PTA (enligt bilaga 5 till ansökan i mål T-234/94)), samt

— Recursos Marinos svarat för högst ett belopp om 159 327 435 PTA (299 128 132 PTA (enligt ovan punkt 101) — 107 570 697 PTA (gemenskapsstöd enligt bilaga 5 till ansökan i mål T-232/94) — 32 230 000 PTA (nationellt stöd enligt bilaga 5 till ansökan i mål T-232/94)), det vill säga 87,30 procent av det belopp som har ålagts genom beslutet om beviljande av stöd (182 499 303 PTA (enligt bilaga 5 till ansökan i mål T-232/94)).

Om IPC hade uppburit gemenskapsstödet, skulle bolaget i själva verket endast ha svarat för högst ett belopp om 62 579 036 PTA (132 854 358 PTA (se ovan punkt 101) — 48 550 322 PTA (gemenskapsstöd enligt bilaga 5 till ansökan i mål T-233/94) — 21 725 000 PTA (nationellt stöd enligt bilaga 5 till ansökan i mål T-233/94)), det vill säga 42,57 procent av det belopp som har ålagts genom beslutet om beviljande av stöd (146 974 678 PTA (enligt bilaga 5 till ansökan i mål T-233/94)).

107 Det finns emellertid anledning att beakta de summor som har återtagits av de spanska myndigheterna från sökandena Tramasa, Makuspesca och IPC till följd av myndigheternas beslut av den 27 december 1991, vilket innebär följande:

— Tramasa har i själva verket svarat för högst 70 214 398 PTA (66 113 181 PTA (se ovan punkt 106) + 4 101 217 PTA (nedsättning av det nationella stödet, bilaga 8 till svarsinlagan i mål T-231/94)), det vill säga 94,16 procent av det belopp som har ålagts (74 566 909 PTA (se ovan punkt 106)),

— Makuspesca har svarat för högst 86 898 465 PTA (81 660 298 PTA (se ovan punkt 106) + 5 238 167 PTA (nedsättning av det nationella stödet, bilaga 9 till svarsinlagan i mål T-234/94)), det vill säga 72,05 procent av det belopp som har ålagts (120 600 370 PTA (se ovan punkt 106)), samt

— IPC har svarat för högst 70 018 495 PTA (62 579 036 PTA (se ovan punkt 106) + 7 439 459 PTA (nedsättning av det nationella stödet, bilaga 9 till svarsinlagan i mål T-233/94)), det vill säga 47,63 procent av det belopp som har ålagts (146 974 678 PTA (se ovan punkt 106)).

108 I tre av de fyra fallen förfogar förstainstansrätten vidare över upplysningar som gör det möjligt att fastställa att den investeringskostnad som har angivits i ansökan om stöd och som sedan har upprepats i beslutet om beviljande av stöd, i begäran om utbetalning och på fakturan från skeppsvarvet, är högre än det pris för byggnadskontraktet som skeppsvarvet har uppgivit för Gerencia del sector naval i syfte att erhålla bidraget till fartygsbyggnation. Det pris som har angivits till Gerencia del

sector naval uppgår således till 163 300 000 PTA för Makuspesca (i stället för 217 250 000 PTA), till 311 000 000 PTA för Recursos Marinos (i stället för 322 300 000 PTA) och till 157 200 000 PTA för IPC (i stället för 217 250 000 PTA) (revisionsrapporten, s. 18, och bilaga 3a till svarsinlagan i mål T-232/94). Däremot finns det anledning att påpeka att Tramasa som svar på en skriftlig fråga från förstainstansrätten har uppgivit att bolaget inte kände till vilket pris som skeppsvarvet hade uppgivit för Gerencia del sector naval.

- 109 Kommissionen har med hänvisning till revisionsrapportens ordalydelse i denna fråga (s. 18) hävdad att de priser som har uppgivits för Gerencia del sector naval i själva verket visar den verkliga kostnaden för byggandet av fartygen i fråga. Som svar på en skriftlig fråga har emellertid sökandena påstått att "kostnaden med avseende på att erhålla bidraget till fartygsbyggnation ... behöver inte nödvändigtvis överensstämma med den kostnad som skeppsredaren redovisar till kommissionen och till den nationella myndigheten i avsikt att erhålla subventionerna från dem". För bidraget till fartygsbyggnation beaktas enligt sökandena nämligen bara priset för fartygsbyggnationen i strikt mening, varvid man inte medräknar teknisk utrustning, fiskeredskap och kylanläggningar. Skeppsvarven tar alltså inte med dessa poster när de redovisar priset för byggnadskontraktet till Gerencia del sector naval.
- 110 Förstainstansrätten påpekar icke desto mindre att sökandena inte har ansett det nödvändigt att precisera kostnaderna för de olika tekniska utrustningarna och installationerna som inte räknas in i fartygsbyggnationen i strikt mening, för att visa att de konstaterade skillnaderna motiveras av den förklaring som sökandena har givit. Med hänsyn till de uppgifter som förstainstansrätten förfogar över, saknar sökandenas argument för övrigt relevans. Medan skillnaden mellan de kostnader som har redovisats till kommissionen och till den nationella myndigheten respektive till Gerencia del sector naval uppgår till 11 300 000 PTA vad gäller Recursos Marinos, stiger denna skillnad till 53 950 000 PTA vad gäller Makuspesca och till och med till 60 050 000 PTA vad gäller IPC. I de två sistnämnda fallen är det sammanlagda beloppet för investeringarna (217 250 000 PTA) likväl lägre än beloppet i det förstnämnda fallet (322 300 000 PTA). Sökandena har emellertid aldrig visat, eller ens påstått, att den procentuella andelen av den totala kostnaden för kostnaderna för teknisk utrustning och installationer minskar, från 60 050 000 PTA till 11 300 000 PTA (det vill säga från 27,6 procent av 217 250 000 PTA till 3,5 procent av 322 300 000 PTA), så snart den totala kostnaden för projektet stiger.

- 111 Förstainstansrätten anser att sökandenas förklaring som har framförts som svar på en av de skriftliga frågorna från förstainstansrätten, inte är av sådant slag att den kan undanröja de tvivel som uppkommer på grund av den slående överensstämmelsen mellan den kostnad som har redovisats till Gerencia del sector naval (se ovan punkt 108) och det belopp som faktiskt har betalats av sökandena (se ovan punkt 106), såsom detta framgår av innehållet i revisionsrapporten.
- 112 Eftersom det utifrån de omständigheter som återges ovan i punkt 78—111 har varit möjligt att fastställa att de kostnader som redovisades vid den tidpunkt då begäran om utbetalning ingavs, vilka är identiska med de investeringskostnader som angavs i besluten om beviljande av stöd, inte motsvarade vare sig de kostnader som faktiskt hade betalats när begäran om utbetalning gjordes eller de kostnader som faktiskt hade betalats när revisionen genomfördes, framstår det följaktligen som att sökandena har gjort oriktiga redovisningar i syfte att bli beviljade och få utbetalat till sig gemenskapsstöd och nationellt stöd med ett belopp som var högre än vad de hade rätt att vänta sig om de från början hade redogjort för de verkliga kostnaderna för att bygga fartygen "Tiburón III", "Makus", "Acechador" och "Escualo".
- 113 Vad för det tredje gäller sökandenas handlande vid den kontroll som genomfördes på plats i mars 1990, framgår det av handlingarna i akterna att kommissionen har tvingats begära att de spanska myndigheterna skulle genomföra en revision, för att kommissionen skulle kunna kontrollera de verifikationer som sökandena hade ingivit till stöd för respektive begäran om utbetalning. Det har nämligen fastställts, och dessutom inte bestridits, att sökandena inte innehade lagstadgad bokföring när kontrollen på plats utfördes av kommissionen. Parterna är emellertid inte ense avseende frågan om denna avsaknad av lagstadgad bokföring var avsiktlig eller ofrivillig, laglig eller olaglig. I revisionsrapporten har likaledes angivits att när den genomfördes hade "fastställelsen av dessa bolags räkenskaper för år 1987, det år under vilket ansökan hade gjorts om tillstånd till byggandet av fartygen och om gemenskapsstöd och nationellt stöd, vägrats vilket bekräftas av intyg från domstolen i distrikt nr 2 i Vigo daterade den 3 maj 1988. Årsredovisningen för år 1988 fastställdes på den föreskrivna dagen och årsredovisningen för år 1989 fastställdes efter utgången av tidsfristerna" (s. 21).

- 114 Förstainstansrätten konstaterar att sökandena hade underrättats i behörig tid om den kontroll på platsen som kommissionen avsåg att göra. Den 12 oktober 1989 skickade nämligen kommissionen en skrivelse till var och en av sökandena där de underrättades om att en kontroll skulle äga rum den 8 november 1989 (bilaga 3 till de fyra duplikerna). Till följd av de svar som sökandena inkom med kunde denna kontroll inte anordnas förrän i mars 1990. Vid denna tid låg fartygen i fråga i hamnen i Vigo, där sökandena har sitt säte. Vidare finns det anledning att påpeka att kommissionen i sina skrivelser av den 12 oktober 1989 angav vilka handlingar som skulle förberedas inför den aviserade kontrollen, vilket innebar att sökandena hade möjlighet att göra det som var nödvändigt för att ordna sin bokföring utifrån denna utgångspunkt.
- 115 Med hänsyn till dessa omständigheter anser förstainstansrätten att sökandena inte kan förskansa sig bakom tolkningen av nationell lagstiftning för att försöka motivera ett förhållningssätt som inte ens uppfyller de minimikrav på omsorg som kommissionen har rätt att kräva av den som mottar gemenskapsstöd. Härav följer att sökandena genom sitt förhållningssätt har hindrat kommissionen från att utföra en kontroll på platsen enligt artikel 46.2 i förordning nr 4028/86.
- 116 Det framgår av de ovan i punkt 78—115 återgivna omständigheterna att sökandena — med full insikt — har gjort sig skyldiga till uppenbara överträdelser av gällande bestämmelser, bland annat bestående i att de vid upprepade tillfällen har lagt fram redovisningar som inte överensstämde med verkligheten, vilket med rätta har framhållits i de omtvistade besluten.
- 117 Härutöver vill förstainstansrätten erinra om att det gemenskapsrättsliga regelverket omfattar ett system för behandling av ansökningar om gemenskapsstöd i två etapper. Den första äger rum vid prövningen av ansökan om stöd och den andra vid begäran om utbetalning av det beviljade stödet. I syfte att säkerställa att detta subventionssystem fungerar har kommissionen organiserat sin kontroll i dessa två etapper, dock utan att systematiskt genomföra den med hänsyn till antalet projekt som behandlas. Följaktligen förutsätter systemet att de omständigheter som anförs av mottagaren av ett stöd föreligger och kan kontrolleras i dessa två etapper. Såsom

kommissionen med rätta har påpekat (se i synnerhet svarsinlagan i mål T-231/94, s. 9 och 10) är kommissionen följaktligen inte skyldig att kontrollera att påstådda betalningar verkligen har erlagts när dessa inte finns eller inte kan kontrolleras vid tidpunkten för begäran om utbetalning av stödet, som till exempel de betalningar som sökandena har påstått att de har erlagt genom växel. Det kan tilläggas att det inte heller ankommer på förstainstansrätten att kontrollera de betalningar som påstås ha erlagts efter begäran om utbetalning av stöd.

118 Det finns också anledning att anmärka att de uppgifter som sökandena har lämnat avseende utgifter som faktiskt har betalats vid en tidpunkt som ligger senare i tiden än begäran om utbetalning av stöd, inte längre kan bli föremål för en liknande kontroll som den som föreskrivs i gemenskapsbestämmelserna, i än mindre grad då stödmottagarna inte visade prov på ens den mest grundläggande omsorg vid de kontroller på plats som kommissionen företog (se ovan punkt 113—115).

119 Med hänsyn till den rättspraxis som nämns ovan i punkt 76 anser förstainstansrätten följaktligen å ena sidan att sökandena inte kan åberopa ett åsidosättande av påstådda berättigade förväntningar. Å andra sidan anser förstainstansrätten att även om det förflyter en betydande tid under vilken kommissionen inte vidtar några åtgärder avseende ett företag och även om vidtagandet av en åtgärd som inverkar på detta företags situation vid utgången av en sådan tidrymd eventuellt kan utgöra ett åsidosättande av rättssäkerhetsprincipen, skall betydelsen av kriteriet för omfattningen av denna tidrymd nyanseras i förevarande fall. Så snart det framstår som om sökandena avsiktligt har intagit ett förhållningssätt som innebär en överträdelse av gällande bestämmelser, kan det förhållandet att en tid av 16 månader eller till och med 23 månader har förflutit, under vilken kommissionen inte har vidtagit några externa åtgärder, inte betecknas som en orimlig tidrymd.

120 Det bör likaledes anmärkas att om det stöd som sökandena har beviljats och som till och med har utbetalats får kvarstå trots att det framgår att beviljandet och utbetalningen av detta stöd är resultatet av uppenbara oegentligheter, skulle detta kunna få en skadlig inverkan på likabehandlingen av samtliga de ansökningar som inkom-

mer till kommissionen inom ramen för gemenskapens program för subventioner till byggandet av nya fiskefartyg.

- 121 Det framgår av samtliga ovanstående omständigheter att den första grunden inte kan godtas.

Den andra grunden, som åberopas i andra hand: Åsidosättande av väsentliga formföreskrifter

- 122 Inledningsvis antecknar förstainstansrätten att sökandena vid sammanträdet har avstått från den del av grunden som sökandena hade anfört under det skriftliga förfarandet och som avsåg åsidosättande av den väsentliga formföreskriften att rådfråga den ständiga kommittén för fiskerinäringen, vilket föreskrivs i artikel 47 i förordning nr 4028/86.

— Parternas argument

- 123 Sökandena har delat upp denna andra grund i två delar. Till att börja med har sökandena hävdatt att kommissionen inte har underrättat den berörda medlemsstaten om att ett förfarande för indragning av stöd hade inletts och på så sätt givit staten möjlighet att ta ställning, något som krävs enligt artikel 7 första strecksatsen i förordning nr 1116/88. Denna formalitet är desto mer betydelsefull, eftersom det i artikel 45.2 i förordning nr 4028/86 föreskrivs att de ekonomiska konsekvenserna av oegentligheter och värdslöshet skall bäras av medlemsstaten om de kan tillskrivas myndigheterna eller organ inom denna stat och att de spanska myndigheternas ställningstagande beträffande indragningen av stödet i förevarande fall inte överensstämmer med kommissionens. Sökandena har i repliken tillagt att det inte framgår av någon handling som har framlagts av kommissionen att formaliteterna avseende medlemsstatens ”ställningstagande” har fullgjorts.

124 Vidare har sökandena hävdad att de omtvistade besluten har fattats i strid med artikel 190 i fördraget, eftersom motiveringen av dem är otillräcklig med hänsyn till hur lång tid det tog innan de fattades och eftersom den är identisk för alla fyra besluten, medan det enda sambandet mellan ärendena är en gemensam aktieägare och medan de omständigheter som motiverar indragningen av stödet enligt kommissionen är olika i varje fall och medan den behöriga spanska myndigheten har kommit fram till en annan slutsats avseende vart och ett av ärendena.

125 Denna motivering är vidare vag och obestämd. Dels har de anmärkningar som riktas mot sökandena vad gäller de skillnader som befunnits föreligga mellan den investeringskostnad som har redovisats i varje projekt och det belopp som faktiskt har betalats inte angivits i siffror. Dels har de oegentligheter som kommissionen påstår sig ha konstaterat inte närmare angivits, vilket innebär att det är omöjligt att veta om bidraget till fartygsbyggnation skall eller inte skall anses utgöra en del av det pris som har betalats och om kommissionen har beaktat de betalningar som har erlagts genom växel. I detta hänseende har sökandena erinrat om, att även om kommissionen inte är skyldig att återge samtliga de faktiska och rättsliga uppgifter som har lett fram till dess beslut, skall det åtminstone av motiveringen framgå vilka omständigheter som har varit avgörande. Sökandena har också tillagt att kommissionen i de omtvistade besluten först talar om "oegentligheter" och sedan om "avsiktliga och väsentliga osanningar", utan att närmare förklara skälen för en sådan ändring.

126 Enligt sökandena innehåller motiveringen också en oriktig omständighet och innebär en obefogad tolkning av andra omständigheter. Dels framhålls i de omtvistade besluten att sökandena intagit ett förhållande förhållningssätt vid kontrollen på plats i mars 1990, då deras räkenskaper emellertid inte fanns och inte behövde finnas enligt den spanska bokföringslagstiftningen och då inspektörerna inte ens har nämnt detta i sin rapport, dels innehåller de anklagelser om avsiktliga och väsentliga osanningar utan att något som helst bevis framläggs.

- 127 Slutligen är de omtvistade besluten otillräckligt motiverade, eftersom de inte innehåller den rättsliga grunden som gör dem befogade, även om de innehåller en hänvisning till en ”grov överträdelse av villkoren för beviljande av stöd”.
- 128 Kommissionen har till att börja med svarat att de spanska myndigheterna har erhållit information om förfarandet för indragning av stödet och i förekommande fall om kommissionens avsikt att besluta om återbetalning av detta och att dessa myndigheter till följd av de upprättade kontakterna inkom med yttrande till kommissionen i december 1992 och i mars 1993. Följaktligen anser kommissionen dels att den har fullgjort sin skyldighet att underrätta medlemsstaten, dels att denna har tagit ställning. Den omständigheten att medlemsstatens ställningstagande inte sammanfaller med den inställning som framförs av kommissionen saknar relevans och kan inte hindra kommissionen från att se till att gemenskapsbestämmelserna iakttas och således göra sin egen bedömning av omständigheterna i det föreliggande fallet, även om den kommer fram till ett annat resultat än det som förordas av medlemsstaten. I dupliken har kommissionen hävdats att då den behöriga nationella myndigheten i fråga om fiske också skall överlämna verifikationer — såsom är fallet med det spanska generalsekretariatet för fiskerinäringen — kan den underrättelse och det samråd som åsyftas i artikel 7 i förordning nr 1116/88 ske genom en och samma rättsakt.
- 129 Kommissionen har vidare hävdats att de omtvistade besluten är tillräckligt motiverade. Kommissionen anser för det första att sökandena har förväxlat argument avseende formkrav för motiveringen med argument i sak avseende vissa påstått oriktiga omständigheter. För det andra har kommissionen erinrat om att omfattningen av motiveringsskyldigheten enligt domstolens fasta rättspraxis (domar av den 25 oktober 1984, Rijksuniversiteit te Groningen, 185/83, Rec. s. 3623, av den 15 maj 1985, Patrinos mot Ekonomiska och sociala kommittén, 3/84, Rec. s. 1421, av den 19 september 1985, Hoogovens Groep mot kommissionen, 172/83 och 226/83, Rec. s. 2831, och av den 26 juni 1986, Nicolet Instrument, 203/85, Rec. s. 2049), skall bedömas utifrån det sammanhang i vilket beslutet har fattats och att följaktligen de omständigheter som redan har framlagts för sökandena inte ånyo behöver upprepas i beslutet. Kommissionen har för det tredje hävdats att de konstaterade skillnaderna mellan de redovisade beloppen och de belopp som faktiskt har betalats just har uttryckts i siffror i den revisionsrapport som uttryckligen hänvisas till i de omtvistade besluten. I detta hänseende har kommissionen framhållit att det förhållandet att beslutstexten innehåller uppgifter angivna i siffror avseende oegentligheterna eller en hänvisning till den revisionsrapport som har

skickats till sökandena, endast utgör en teknisk fråga som inte har något att göra med iakttagandet av de två krav som motiveringen skall uppfylla, nämligen att den skall ge de berörda kännedom om skälen för beslutet och möjliggöra för förstainstansrätten att utöva sin kontroll.

- 130 För det fjärde anser kommissionen att argumentet avseende bristen på hänvisning till artikel 44.1 i förordning nr 4028/86 flyter ihop med den tredje grunden. Kommissionen har således hänvisat till vad den har anfört beträffande denna grund.

— Förstainstansrättens bedömning

- 131 Den första delen av den andra grunden föranleder förstainstansrätten att pröva om kommissionens åtgärder avseende de spanska myndigheterna i november 1992 och det yttrande som dessa ingav i december 1992 och i mars 1993 (se ovan punkt 31) uppfyller kraven i artikel 7 i förordning nr 1116/88.
- 132 Enligt första strecksatsen i denna bestämmelse skulle kommissionen underrätta Spanien om sin avsikt att inleda ett förfarande för indragning av stöd och ge Spanien tillfälle att ta ställning i denna fråga. Enligt andra strecksatsen skulle kommissionen rådfråga den behöriga spanska myndigheten som det ålåg att översända verifikationerna.
- 133 Vilken myndighet i medlemsstaten som skall underrättas anges varken i den första strecksatsen i artikel 7 i förordning nr 1116/88 eller i någon annan bestämmelse i denna förordning. Det framgår emellertid av ordalydelsen av artikel 7 att den första och den andra strecksatsen utgör skilda etapper. Enligt det fjärde och det femte övervägandet i förordning nr 1116/88 skiljer sig även syftet med dessa två åtgärder åt. Syftet med underrättelsen till den berörda medlemsstaten är att få

kännedom om dess inställning och att säkerställa att eventuella kontroller som genomförs av kommissionen eller på denna medlemsstats initiativ hos de berörda stödmottagarna blir effektiva, medan syftet med att rådfråga den behöriga nationella myndigheten är att hos denna kontrollera att de formaliteter som har uppfyllts är korrekta och att eventuellt be denna att översända nya verifikationer.

134 Vidare gör ingen bestämmelse det möjligt att av artikel 7 i förordning nr 1116/88 dra slutsatsen dels att de statliga organ som det hänvisas till i de två första strecksatserna skall vara åtskilda, dels att den nationella myndighet som är behörig att översända verifikationerna inte också kan vara den nationella myndighet som har till uppgift att delge kommissionen den berörda medlemsstatens ställningstagande. Enligt artikel 7 i förordning nr 1116/88 görs således ingen exklusiv uppdelning av behörigheter mellan olika organ i samma medlemsstat.

135 Förstainstansrätten konstaterar i de fyra fallen dels att kommissionen i november 1992 underrättade generalsekretariatet för havsfiske vid det spanska jordbruks-, fiske-och livsmedelsministeriet om den eventuella indragningen av gemenskapsstödet. Den 16 december 1992 tillskrev generaldirektören för fiskerinäringen vid generalsekretariatet för havsfiske kommissionen i denna fråga. Den 9 mars 1993 ingav samma generaldirektör ett nytt yttrande till kommissionen. Kommissionen har för övrigt sänt en kopia av de skrivelser som den 8 juni 1993 sändes till sökandena till den spanska myndigheten i fråga.

136 Dels framgår det av handlingarna i akterna att kommissionens kontakter med Spanien hela tiden har skett med generaldirektören för fiskerinäringen som mellanhand. Det framstår därför som logiskt att kommissionen underrättar Spanien via denna utvalda mellanhand och också vänder sig till denne som företrädare en myndighet med uppgift att översända verifikationer, eftersom det handlar om den enda nationella myndighet som berörs av ärendena.

- 137 I alla händelser finns anledning att anmärka att sökandena inte närmare har angivit vilka myndigheter i den berörda medlemsstaten som kommissionen enligt deras mening skulle ha underrättat för att handla i överensstämmelse med vad som föreskrivs i artikel 7 i förordning nr 1116/88. De har inte heller hävdats att generaldirektören för fiskerinäringen inte var behörig att agera i Spaniens namn i de fyra ärendena.
- 138 Följaktligen anser förstainstansrätten, att eftersom medlemsstaten har blivit underrättad och haft möjlighet att ta ställning och eftersom den behöriga nationella myndigheten med uppgift att översända verifikationer har rådfrågats, har villkoren i de två första strecksatserna i artikel 7 i förordning nr 1116/88 uppfyllts, även om den administrativa nationella myndighet som har deltagit organisatoriskt sett är densamma i båda fallen. Följaktligen kan den första delen av den andra grunden inte godtas.
- 139 Vad gäller den andra delen av den andra grunden avseende överträdelsen av artikel 190, påpekar förstainstansrätten inledningsvis att prövningen av påståendet att de omtvistade besluten saknar tillräcklig laglig grund i förordning nr 4028/86, lämpligen bör göras i samband med prövningen av den tredje grunden som gäller just denna fråga.
- 140 Såvitt avser sökandenas övriga argument bör erinras om att det är fast rättspraxis dels att det av en motivering enligt artikel 190 i fördraget klart och otvetydigt skall framgå hur den gemenskapsinstitution som givit upphov till rättsakten har resonerat, så att de berörda kan få kännedom om skälen för den vidtagna åtgärden för att kunna försvara sina rättigheter och så att förstainstansrätten ges möjlighet att utföra sin prövning, dels att omfattningen av motiveringsskyldigheten skall bedömas i förhållande till sammanhanget (se domstolens domar av den 14 februari 1990, Delacre m. fl. mot kommissionen, C-350/88, Rec. s. I-395, punkt 15, och av den 23 februari 1978, An Bord Baigne, 92/77, Rec. s. 497, punkterna 36 och 37).

- 141 Följaktligen bör det prövas om sökandenas påståenden vad gäller motiveringen för de omtvistade besluten i förevarande fall föranleder att kommissionens resonemang inte skall anses framgå klart och otvetydigt genom denna.
- 142 I detta hänseende kan erinras om att de omtvistade besluten innehåller en redogörelse för de tre huvudsakliga skäl som enligt kommissionen motiverar indragningen av gemenskapsstödet och i förekommande fall återbetalningen av det, vilket förstainstansrätten har redogjort för ovan i punkt 77. I de omtvistade besluten hänvisas vidare uttryckligen till revisionsrapporten och anges att rapporten har tillställts sökandena och det spanska generalsekretariatet för havsfiske.
- 143 Förstainstansrätten anser följaktligen att motiveringen i de omtvistade besluten är sådan att det klart och otvetydigt framgår hur kommissionen har resonerat när den har beslutat om indragning av gemenskapsstödet i de fyra fallen.
- 144 Denna motivering kan inte heller anses som otillräcklig på grund av att den inte återger de sifferuppgifter som gör det möjligt att fastställa att de oegentligheter som sökandena läggs till last föreligger. Den uttryckliga hänvisningen till revisionsrapporten — vilken sökandena har tillgång till — måste nämligen anses som tillräcklig i detta hänseende. Vidare bör det förtydligas att bristen på hänvisning till hur det nationella bidraget till fartygsbyggnation och växlarna har behandlats inte kullkastar kommissionens resonemang.
- 145 Det förhållandet att motiveringen är tillräcklig påverkas inte heller av att motiveringarna i de fyra aktuella fallen är formellt identiska, dels eftersom det i motiver-

ingarna hänvisas till exakta och särskilda uppgifter för var och en av sökandena, dels eftersom sökandenas handlande i respektive fall kan betecknas som likartat och till och med identiskt.

146 Vad för övrigt beträffar den påstådda bristen på hänvisning till den lagliga grunden för de omtvistade besluten konstaterar förstainstansrätten att besluten innehåller en uttrycklig hänvisning till de förordningar som är tillämpliga inom området (förordningarna nr 4028/86 och nr 1116/88), varefter en överträdelse av artikel 46.2 i förordning nr 4028/86 och av villkoren för beviljande av stöd nämns särskilt. Även om artikel 44 i förordning nr 4028/86 inte som sådan nämns i de omtvistade besluten anser följaktligen förstainstansrätten att hänvisningen till gemenskapsbestämmelserna och i synnerhet till förordning nr 4028/86 med hänsyn till omständigheterna är tillräcklig.

147 Den omständigheten att denna bestämmelse inte omnämns kullkastar således inte kommissionens resonemang och gör det heller inte otydligt och tvetydigt. Förstainstansrätten vill också erinra om att det skäl som hänför sig till sökandenas obstruktion vid kontrollen på platsen inte heller är resultatet av någon form av oriktig bedömning, såsom förstainstansrätten har angivit ovan i punkt 113—115. Av samtliga dessa skäl kan den andra delen av den andra grunden inte godtas.

148 Vidare påpekar förstainstansrätten att revisionsrapporten i motsats till vad sökandena har hävdats innehåller ett tillräckligt antal omständigheter för att visa att de handlingar som sökandena har ingivit i samband med beviljandet och utbetalningen av gemenskapsstödet innehåller oegentligheter som kan betecknas som avsiktliga och väsentliga osanningar (se ovan punkt 77—114). Däremot finns det anledning att påpeka att sökandena inte genom bevishandlingar har kunnat motivera de skillnader mellan de redovisade beloppen och de belopp som faktiskt har betalats som framgår av revisionsrapporten.

Den tredje och den fjärde grunden, som har anförts i andra hand och som kompletterande grunder: Överträdelse av förordning nr 4028/86 och åsidosättande av proportionalitetsprincipen

— Parternas argument

- 149 Den tredje grunden motsvarar delvis ett av de argument som har anförts i samband med den andra grundens andra del avseende överträdelsen av skyldigheten att motivera de omtvistade besluten och delvis också den fjärde grunden. Följaktligen finns det anledning att samtidigt pröva den tredje och den fjärde grund som har anförts till stöd för talan om ogiltigförklaring.
- 150 Dels har sökandena klandrat kommissionen för att inte ha grundat sina beslut på ett av de fall som åsyftas i artikel 44.1 i förordning nr 4028/86, vilka är de enda fall som kan motivera ett beslut om indragning av gemenskapsstöd. Den överträdelse av artikel 46 i förordning nr 4028/86 som åberopas i de omtvistade besluten kan inte beivras genom ett beslut om indragning av stödet och de bristande förutsättningarna för besluten om beviljande och om utbetalning av stöd kan endast leda till att dessa ogiltigförklaras. I repliken har sökandena vidare tillagt att indragningen av stödet är en indirekt administrativ påföljd som inte är föreskriven i gemenskapernas regelverk, eftersom kommissionen har överskridit de befogenheter som den tillerkänns enligt förordning nr 4028/86.
- 151 Dels har sökandena påstått att även om det skulle anses att de omtvistade besluten baseras på artikel 44 i förordning nr 4028/86, kan de åberopade oegentligheterna inte innebära att man på grundval av denna bestämmelse kan dra in hela det stöd som har beviljats utan att det medför ett åsidosättande av proportionalitetsprincipen. Enligt sökandena utgör indragningen av stödet den strängaste påföljd som anges i artikel 44.1 i förordning nr 4028/86, och som skall förbehållas det sista fallet som åsyftas i denna bestämmelse, nämligen det fall att fartyget inte byggs. Enligt sökandena har emellertid de fyra fartygen i fråga byggts i överensstämmelse med detaljplanerna för varje projekt och dessa fyra fartyg är dessutom fortfarande i drift i dag. Kommissionens reaktion är således oproportionerlig och kan till och med anses stå i strid med icke-diskrimineringsprincipen, om det vore möjligt att

visa att kommissionen inte har tillämpat identiska åtgärder beträffande de andra projekt som nämns i rapporten från Europeiska gemenskapernas revisionsrätt nr 3/93, om tillämpningen av förordning nr 4028/86. I denna rapport omtalas överträdelser och oegentligheter som är betydligt mera uppenbara än dem som åberopas gentemot sökandena.

152 Sökandena har också hävdad att det i domstolens rättspraxis (domar av den 24 september 1985, Man (Sugar), 181/84, Rec. s. 2889, och av den 27 november 1986, Maas, 21/85, Rec. s. 3537) görs skillnad mellan de tillämpliga påföljderna beroende på om det handlar om att en huvudsaklig skyldighet inte har uppfyllts eller att en åtföljande skyldighet inte har uppfyllts. Eftersom den huvudsakliga skyldigheten i förevarande fall bestod i att bygga ett fartyg, är det endast bristande uppfyllelse av denna som kan medföra att den strängaste påföljden som består i att dra in det beviljade stödet tillämpas. Det skulle innebära ett åsidosättande av proportionalitetsprincipen att använda denna påföljd vid påstådda administrativa felaktigheter som endast utgör en överträdelse av en åtföljande skyldighet.

153 Kommissionen har för det första svarat att de omtvistade besluten tydligt baseras på artikel 44.1 andra strecksatsen i förordning nr 4028/86. För övrigt har kommissionen hänvisat till den allmänna principen om återbetalning av vad som har blivit oriktigt utbetalat, vilken skall tillämpas när det belopp som har angivits i det ursprungliga projektet och i begäran om utbetalning är högre än det belopp som faktiskt har betalats, vilket är fallet här. Enligt kommissionen skulle den enligt sökandenas resonemang vara förhindrad att återkräva ett stöd som har erhållits genom bedrägeri med hjälp av falska redovisningar, då detta fall inte uttryckligen föreskrivs i artikel 44 i förordning nr 4028/86.

154 Kommissionen har för det andra gjort gällande att sökandena avsiktligt har snedvridit de investeringsbelopp för vilka stöd söktes genom att inge handlingar som inte speglade verkligheten i syfte att erhålla högre subventioner än som var befogat och vid en tidigare tidpunkt. Inför ett sådant handlande skulle enbart en nedsättning av stödet i förhållande till de oegentligheter som hade konstaterats innebära en inbjudan till bedrägeri. Eftersom det är omöjligt att kontrollera alla inlämnade

ansökningar, är nämligen korrekta redovisningar en grundläggande beståndsdel för systemet med gemenskapsstöd. En fullständig indragning av detta stöd utgör därför det enda lämpliga och nödvändiga svaret för att förverkliga det avsedda syftet, nämligen att endast det stöd som är berättigat skall beviljas och utbetalas. Vidare har kommissionen framhållit att den är bunden av skyldigheten att säkerställa att alla ansökningar om stöd som inkommer till den behandlas lika, eftersom summan av dessa ansökningar långt överstiger de budgetmedel som kommissionen kan avsätta.

— Förstainstansrättens bedömning

- 155 För det första bör räckvidden av artikel 44.1 i förordning nr 4028/86 prövas. Här kan erinras om att det i denna bestämmelse bland annat föreskrivs att kommissionen kan besluta om indragning av gemenskapsstöd "om vissa av de föreskrivna villkoren inte är uppfyllda". Bestämmelsen innehåller ingen begränsning av de olika villkor som skall beaktas, eftersom där inte anges någon som helst precisering avseende dessa villkors beskaffenhet. Dessutom innehåller den första delen av bestämmelsen en uttrycklig hänvisning till "finansiella villkor och andra villkor som uppställs i varje projekt". Samtliga villkor, oavsett om de är tekniska, finansiella eller avser tidsfrister, innefattas alltså i detta uttryck.
- 156 Det finns anledning att påpeka att kommissionen har fattat de omtvistade besluten just därför att den klandrade sökandena för att inte ha iakttagit villkoren för beviljande och utbetalning av stödet, med andra ord de finansiella villkoren. Följaktligen framgår det av de omtvistade besluten att kommissionen med rätta har grundat dem på artikel 44.1 i förordning nr 4028/86.
- 157 Det finns likaledes anledning att påpeka att förstainstansrätten inte kan godta sökandenas argument att besluten om beviljande av stöd och om utbetalning enbart skulle kunna ogiltigförklaras, då kommissionen klandrat sökandena för ett åsidosättande av villkoren för beviljande och utbetalning av stödet. Det kan näm-

ligen konstateras att förordning nr 4028/86 inte innehåller någon som helst särskild bestämmelse om ogiltigförklaring av beslut om beviljande och utbetalning av gemenskapsstöd för det fall det visar sig att besluten har fattats på grundval av felaktiga uppgifter.

158 Härav följer att den ogiltigförklaring som sökandena har föreslagit inte kan motsvara den invändning som sökandena har anfört, om att de omtvistade besluten saknar laglig grund och följaktligen inte kunde antas. Vidare finns anledning att påpeka att om kommissionen inte hade möjlighet att dra in de stöd som har beviljats på grundval av felaktiga uppgifter skulle man aldrig kunna beivra oegentligt handlade av mottagarna av gemenskapsstöd, eftersom det inte finns något särskilt förfarande för ogiltigförklaring i sådana fall. I alla händelser vill förstainstansrätten påpeka att för mottagaren av ett finansiellt gemenskapsstöd blir resultatet av en indragning av stödet detsamma som resultatet av en ogiltigförklaring av beslutet att bevilja stödet.

159 Slutligen kan det inte heller göras gällande att påföljden att dra in stödet enligt artikel 44.1 i förordning nr 4028/86 förbehålls det fall att projektet inte har genomförts. I denna bestämmelse föreskrivs nämligen inte att påföljderna innehållande, nedsättning och indragning av ett gemenskapsstöd uteslutande är tillämpliga i de ena eller det andra av de fall som nämns i bestämmelsen. Det saknas således anledning att göra skillnad beträffande skärpan i den påföljd som är tillämplig i de situationer som nämns i bestämmelsen, eftersom någon sådan skillnad inte föreskrivs i bestämmelsen.

160 För det andra måste förstainstansrätten uttala sig angående det påstådda åsidosättandet av proportionalitetsprincipen. Till att börja med anser förstainstansrätten, i motsats till vad sökandena har hävdats, att med hänsyn till själva beskaffenheten av det finansiella stöd som beviljas av gemenskapen utgör skyldigheten att iaktta de finansiella villkoren för investeringen, så som dessa har angivits i beslutet om beviljande av stöd, en av mottagarens grundläggande skyldigheter — på samma sätt som skyldigheten att i praktiken genomföra investeringen — och den utgör därigenom en förutsättning för tilldelningen av gemenskapsstöd.

- 161 Vidare påpekar förstainstansrätten att det subventionssystem som har utarbetats genom gemenskapsbestämmelserna framför allt bygger på att mottagaren fullgör ett antal skyldigheter som ger honom rätt att uppbära det angivna stödet. Om mottagaren inte fullgör alla dessa skyldigheter har kommissionen enligt artikel 44.1 i förordning nr 4028/86 rätt att ompröva omfattningen av de skyldigheter som den har åtagit sig enligt beslutet om beviljande av stöd. I de omtvistade besluten har kommissionen angivit att "de vilseledande, avsiktliga och väsentliga inslagen i mottagarens redovisningar, vilka utgör grunden för beviljandet och utbetalningen av det finansiella stödet, medför att beslutet om beviljande av stöd och utbetalningen saknar grund [och] att de felaktigheter som beskrivits i [punkt 77 ovan] och som består i att redovisningar och räkenskapshandlingar som inte överensstämde med verkligheten har inlämnats också innebär ett allvarligt åsidosättande av de villkor för beviljande av finansiellt stöd och erhållande av utbetalning som föreskrivs i gemenskapernas regelverk, särskilt i ovannämnda förordning nr 4028/86, förordning nr 970/87 om övergångsbestämmelser för och tillämpning av rådets förordning nr 4028/86 avseende åtgärder för omstrukturering och förnyelse av fiskeflottan, utveckling av vattenbrukssektorn och kustvattenområden, särskilt artikel 1 och bilagorna, för investeringskostnaderna, samt förordning nr 1116/88 om verkställighet av beslut om beviljande av stöd för projekt avseende gemenskapsåtgärder för förbättring och anpassning av fiskeri- och vattenbrukssektorerna samt utveckling av kustvattenområden, särskilt artiklarna 3, 4 och 5 och dess bilagor avseende begäran och styrkande av rätten till utbetalning och i beslutet om beviljande av stöd". Kommissionen ansåg följaktligen att "under dessa omständigheter är en fullständig indragning av det finansiella gemenskapsstödet en åtgärd som är proportionerlig i förhållande till hur allvarliga överträdelserna är".
- 162 Förstainstansrätten konstaterar att det framgår av prövningen av den första grunden i de förevarande fallen att det investeringsbelopp som redovisades vid begäran om utbetalning inte överensstämmer med det belopp som faktiskt hade betalats vid den tidpunkten (se ovan punkt 78—96), att det investeringsbelopp som redovisades vid begäran om utbetalning inte heller överensstämmer med det belopp som faktiskt hade betalats vid den tidpunkt då revisionen genomfördes (se ovan punkt 97—111) och att sökandena har brustit i den allra mest grundläggande omsorg vid kontrollen på platsen i mars 1990 (se ovan punkt 113—115).

- 163 Följaktligen anser förstainstansrätten att bristerna i sökandenas skyldigheter i förevarande fall är så omfattande att kommissionen skäligen kunde anse att varje annan påföljd bland dem som anges i artikel 44.1 i förordning nr 4028/86 än en indragning riskerade att utgöra en inbjudan till bedrägeri, eftersom de sökande som skall erhålla gemenskapsstöd skulle kunna frestas att göra konstruerade höjningar av det investeringsbelopp som de framför i sin ansökan om stöd i syfte att erhålla ett högre gemenskapsstöd och enbart riskera att få detta stöd nedsatt med det belopp som motsvarar övervärderingen av den investering som har föreslagits i ansökan om stöd. Härav följer att de påstådda åsidosättandena av proportionalitetsprincipen inte har styrkts.
- 164 Slutligen kan förstainstansrätten inte godta sökandenas argument om att kommissionen har åsidosatt icke-diskrimineringsprincipen. Först och främst kan nämligen påpekas att prövningen av de två första grunderna har gjort det möjligt att fastställa att sökandena har gjort sig skyldiga till allvarliga oegentligheter vid tillämpningen av gemenskapsbestämmelser, vilket innebär att de inte kan åberopa att de begått påstådda mindre allvarliga oegentligheter till stöd för att ett åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen skall anses ha skett. Vidare kan det erinras om att det förutsätts att jämförbara situationer utan saklig grund har behandlats olika för att ett åsidosättande av denna princip skall anses föreligga. I förevarande fall finns emellertid anledning att påpeka att sökandena inte har angivit på vilket sätt deras situation skulle vara jämförbar med den situation som de mottagare av gemenskapsstöd som avses i den rapport från revisionsrätten som sökandena har hänvisat till befinner sig i. Slutligen ankommer det inte på förstainstansrätten att företa en liknande prövning som beträffande de nu aktuella fallen för att bestämma dels om de oklara påståendena i de fall som har åberopats av sökandena kan eller inte kan jämföras med de oegentligheter som sökandena har gjort sig skyldiga till, dels om sådana förebråelser är välgrundade.
- 165 På grund av samtliga dessa skäl kan den tredje och den fjärde grunden inte godtas.

Den femte grunden, som anförs i andra hand och som en kompletterande grund: Maktmissbruk

— Parternas argument

- 166 Enligt sökandena har kommissionen gjort sig skyldig till maktmissbruk då den genom de omtvistade besluten har försökt att verkställa en rekommendation som revisionsrätten har framfört i sin rapport nr 3/93 och som avsåg att försöka förhindra att fartyg som har byggts med hjälp av gemenskapsmedel snabbt säljs vidare, oavsett om det sker utanför eller inom gemenskapen. Sökandena har hävdad att åtgärder för att förhindra en försäljning inom gemenskapen, som är helt tillåten enligt de tillämpliga bestämmelserna, endast kan tänkas uppkomma efter det att nya lagstiftningsåtgärder har vidtagits för att ändra gällande bestämmelser.
- 167 Kommissionen anser att sökandena inte har framfört något som helst argument som kan styrka deras påstående i detta hänseende.

— Förstainstansrättens bedömning

- 168 Det bör erinras om att begreppet maktmissbruk har en bestämd räckvidd inom gemenskräkten och att det avser det fallet att en administrativ myndighet använder sin behörighet för ett annat ändamål än det som ligger till grund för behörigheten. Det är i detta hänseende fast rättspraxis att ett beslut är resultatet av maktmissbruk endast om det på grundval av objektiva, relevanta och överensstämmande indicier framgår att beslutet har fattats för att uppnå andra syften än de angivna (se förstainstansrättens dom av den 26 november 1991, Williams mot revisionsrätten, T-146/89, Rec. s. II-1293, punkterna 87 och 88, samt där angiven rättspraxis).

- 169 De omständigheter som sökandena har anfört till stöd för denna femte grund gör det emellertid i förevarande fall inte möjligt att fastställa att kommissionen har eftersträvat något annat än att beivra de oegentligheter som hade konstaterats inom ramen för systemet med gemenskapssubventioner till byggandet av ett fiskefartyg. Den omständigheten att alla sökandena har sålt sina fartyg vidare och det förhållandet att revisionsrätten i en årsrapport har föreslagit en ändring av bestämmelserna i fråga för att undvika sådana vidareförsäljningar, kan inte leda till slutsatsen att kommissionen har missbrukat den behörighet som den tillerkänns genom dessa bestämmelser för att förhindra denna typ av försäljning.
- 170 Förstainstansrätten anser följaktligen att sökandena inte har visat att det syfte som kommissionen i själva verket eftersträvat var att förhindra försäljningen av fartyg för vars byggande stöd hade utgått från gemenskapen. Av detta skäl kan den femte grunden inte godtas.
- 171 Härav följer att varje talan om ogiltigförklaring skall ogillas i sin helhet.

Talan om skadestånd

Parternas grunder och argument

Förutsättningar för sakprövning

- 172 Kommissionen har anfört en invändning om rättegångshinder beträffande en del av talan, till den del det förs talan om skadestånd för en skada som överensstämmer med just beloppet av det finansiella gemenskapsstöd som har beviljats genom beslut C(89) 545/01 av den 26 april 1989. Kommissionen har anklagat IPC för att ha gjort sig skyldig till rättegångsmissbruk genom att väcka talan om skadestånd på

grundval av artiklarna 178 och 215 andra stycket i fördraget, då det eftersträvade resultatet är identiskt med det som sökandena skulle kunna uppnå genom en passivitetstalan enligt artikel 175 tredje stycket i fördraget.

- 173 IPC har bestridit att denna del av dess talan skall avvisas och har påstått dels att det juridiska resultatet av en passivitetstalan respektive en skadeståndstalan inte är identiskt i förevarande fall, dels att utbetalningen av gemenskapsstödet inte utgör ett fristående beslut i förhållande till det beslut att bevilja gemenskapsstöd som kommissionen fattade den 26 april 1989. Enligt IPC uppfyller inte utbetalningen av ett finansiellt gemenskapsstöd som har beviljats av kommissionen de formkrav som gör det möjligt att fastställa att det rör sig om ett beslut utan utgör endast en vanlig verkställighetsåtgärd som inte kan bli föremål för en passivitetstalan.

Saken

— Det rättsstridiga handlandet

- 174 IPC har hävdat att kommissionen har handlat rättsstridigt och vilseledande under det administrativa förfarandet före det att denna talan väcktes. För det första har IPC anklagat kommissionen för att den under perioden mellan den 31 mars 1990 (kontroll på plats) och den 8 juni 1993 (skrivelse från kommissionen) inte har förhållit sig på ett sätt som överensstämmer med de tillämpliga gemenskapsbestämmelserna, enligt vilka kommissionen var skyldig att antingen utbetala det finansiella gemenskapsstödet eller besluta om innehållande, nedsättning eller indragning av detta. IPC har emellertid konstaterat att kommissionen under denna period varken har utbetalat gemenskapsstödet eller inlett något av de förfaranden som åsyftas i artikel 44 i förordning nr 4028/86.

- 175 Enligt IPC har kommissionens förhållningssätt i själva verket lett till en omotiverad förlängning av handläggningstiden (se domstolens domar av den 25 maj 1978, HNL mot rådet och kommissionen, 83/76, 4/77, 15/77 och 40/77, Rec. s. 1209, och av den 26 juni 1990, Sofrimport mot kommissionen, C-152/88, Rec. s. I-2477) och till ett åsidosättande av ett visst antal principer som har åberopats inom ramen för dess ovan prövade talan om ogiltigförklaring.
- 176 IPC har bestridit att bolaget har hindrat kommissionens åtgärder vid dess ombuds besök hos bolaget i mars 1990 och hävdar att en eventuell obstruktion under kontrollen på platsen inte kan vara den huvudsakliga anledningen till att kommissionen tre år senare ännu varken har utbetalat det finansiella gemenskapsstödet eller underrättat IPC om att ett av förfarandena enligt artikel 44 i förordning nr 4028/86 har inletts.
- 177 Sökandena har vidare avvisat kommissionens förklaring om att dess uppträdande skulle vara följden av ett beslut att "tillfälligt frysa" utbetalningen av gemenskapsstödet, eftersom förfarandet att "tillfälligt frysa" helt saknar rättslig grund. Enligt IPC skulle ett godtagande av kommissionens ståndpunkt i denna fråga leda till att förfarandet för innehållande, enligt artikel 44 i förordning nr 4028/86, helt berövades sin ändamålsenliga verkan.
- 178 Vad för det andra gäller det förfarande för indragning av stödet som inleddes genom kommissionens skrivelse av den 12 oktober 1993, har IPC dels hävdar att kommissionen har gjort en uppenbart oriktig bedömning när den har grundat sig på resultaten av revisionen och sökandena har i detta hänseende upprepat de argument som för övrigt har anförts i samband med dess ovan prövade talan om ogiltigförklaring.
- 179 Dels anser IPC att kommissionen inte har beviljat bolaget det förhör som det har rätt till genom att vägra IPC tillgång till akten. I detta hänseende har IPC gjort gällande att bolaget inte har kunnat få tillgång till akten förrän efter det att den föreliggande talan anhängiggjorts och att den akt som bolaget fick tillgång till inte var fullständig. Enligt IPC rör det sig om ett åsidosättande av varje berörd persons

rätt att ta del av och erhålla kopior av handlingar i en akt som avser den personen och som inte är konfidentiella. Ett sådant åsidosättande har fördömts av förstainstansrätten i dom av den 1 april 1993, BPB Industries och British Gypsum mot kommissionen (T-65/89, Rec. s. II-389, punkt 30). Det har dessutom visat sig att ingen av de handlingar som kommissionen framlade för bolaget efter det förhör som kommissionen beviljade var konfidentiell, med påföljd att IPC anser att det rör sig om ett allvarligt åsidosättande av rätten till försvar. IPC har slutligen anmärkt att vissa av de handlingar som har ingivits av kommissionen i samband med detta förfarande inte fanns med i den akt som kommissionen lade fram vid förhöret.

- 180 Slutligen har IPC framhållit att de spanska myndigheterna har intagit ett annat förhållningssätt än kommissionen. Genom detta förhållningssätt har dessutom tydligt angivits för kommissionen att IPC hade rätt att uppbära hela det stöd som hade beviljats, eftersom summan av samtliga de investeringar som har genomförts överstiger de kostnader för vilka stöd enligt kommissionen kunde beviljas. Enligt IPC kunde kommissionen inte inta ett annat förhållningssätt än de spanska myndigheterna, framför allt inte med tanke på den tid som kommissionen har konstaterats vara överksam.
- 181 Kommissionen har svarat att den inte har gjort sig skyldig till något fel i samband med detta ärende och att dess förhållningssätt inte kan anses som rättsstridigt mot bakgrund av det tillämpliga regelverket och allmänna gemenskapsrättsliga principer.
- 182 Kommissionen har erinrat om att mottagaren av finansiellt stöd från gemenskapen skall styrka att de villkor har uppfyllts som berättigar mottagaren att uppbära stödet innan utbetalningen kan krävas.
- 183 Enligt kommissionen har IPC inte styrkt att den faktiska betalningen av den planerade investeringen har fullgjorts, vare sig vid tidpunkten för begäran om utbetalning eller senare, och IPC har försvårat kommissionens kontroll av dess bokföring. Kommissionen anser att ett sådant förhållningssätt har lett till dels att

utbetalningen av stödet har omöjliggjorts och till att på ett oavhjälpigt sätt inverka på möjligheten att kontrollera verifikationerna från IPC, eftersom IPC: s bokföring troligen har ändrats sedan dess, dels till att de nationella myndigheternas och kommissionens ståndpunkter blivit olika, vilket har inneburit att ett beslut inte har kunnat fattas inom en kort tidrymd. Under sådana omständigheter anser kommissionen att det föll inom dess omsorgsplikt i fråga om förvaltning av allmänna medel att fatta beslutet att såsom en säkerhetsåtgärd frysa utbetalningen av det finansiella gemenskapsstödet till IPC.

- 184 Däremot anser kommissionen att förhållandet av dess kontroll och de oegentligheter som påpekas i revisionsrapporten utgör allvarliga överträdelser av gemenskapernas regelverk, framför allt som — inom detta område — den rätt som enligt gemenskapernas regelverk ges att uppbära en subvention ”så snart den hänför sig till ett system för gemenskapsstöd som finansieras genom allmänna medel och grundas på solidaritet, måste underställas villkoret att stödmottagaren visar sig vara hederlig och pålitlig” (se domstolens dom av den 27 oktober 1992, Tyskland mot kommissionen, C-240/90, Rec. s. I-5383).
- 185 Enligt kommissionen är det i förevarande fall svårt att hävda att de principer som IPC har åberopat har åsidosatts, eftersom de verifikationer som har framlagts av IPC innehåller avsiktliga felaktiga uppgifter.
- 186 Vad gäller IPC: s påståenden om det sätt som kommissionen skulle ha givit IPC tillgång till akten under det förfarande som föregick indragningen av stödet, har kommissionen genmält att den höll förhöret med IPC innan den inledde förfarandet om indragning, i överensstämmelse med vad som föreskrivs i artikel 7 i förordning nr 1116/88, genom att sända skrivelser till IPC den 8 juni, den 12 oktober och den 15 november 1993. Kommissionen har vidare tillagt att den också tillhandahöll IPC samtliga de handlingar som fanns i ärendet, med undantag av interna meddelanden. Kommissionen har för övrigt anmärkt att IPC svarade utförligt och detaljerat på kommissionens anmodan i skrifter av den 22 juli och den 24 november 1993 samt inom ramen för det förevarande förfarandet, vilket visar att kom-

missionens meddelanden har varit tillräckliga för att ge IPC kännedom om de omständigheter som gjordes gällande mot bolaget. Slutligen har kommissionen konstaterat att IPC har upprepat samma argument i skrifterna och i talan, vilket visar att kommissionen inte förfogade över andra handlingar som kunde innehålla upplysningar eller uppgifter som väsentligen avvek från dem som förekom i rapporten, vilken redan hade sänts till IPC av de spanska myndigheterna den 17 juni 1991.

187 Kommissionen har härav dragit slutsatsen att IPC har förväxlat det formella kravet på att höra den berörde — vilket enligt kommissionen består i meddelande om de överträdelse som kommissionen anser sig ha fastställt och medgivande av en tidsfrist för den berörde att inkomma med yttrande — med tillgången till samtliga handlingar som kommissionen förfogar över, däribland interna meddelanden inom avdelningarna vid kommissionen. Kommissionen har hävdad att alla de åtgärder som den har vidtagit under indragningsförfarandet i alla händelser har baserats på den revisionsrapport som IPC underrättades om den 17 juni 1991.

188 Avslutningsvis har kommissionen frågat sig varför IPC inte har krävt utbetalning av stödet under den tidrymd som bolaget har betecknat som ett uppenbart dröjsmål och varför bolaget har väntat till dess att kommissionen inledde ett förfarande för indragning av det finansiella gemenskapsstödet innan det väckte förevarande talan (den 27 oktober 1993), då bolaget erinrade sig att detta stöd, enligt bolaget, skulle ha utbetalats till det i februari 1990 då begäran om utbetalning inlämnades.

— Skada

189 IPC anser att bolaget har drabbats av en direkt, säker och allvarlig skada som kan styrkas och värderas i pengar och att skadan för det första hänför sig till beloppet av det omtvistade stödet, som uppgår till 48 550 322 PTA, för det andra till kostnaderna för bolagets försvar under det administrativa förfarandet, som uppgår till

13 078 ecu, för det tredje till dröjsmålsräntan på stödbeloppet, nämligen 133 580 ecu, till de kostnader som uppkommit på grund av IPC: s underskott, nämligen 84 633 ecu, och till den "riskpremie" som har pålagts av IPC: s leverantörer, nämligen 173 151 ecu, samt för det fjärde till en ideell skada till följd av de återverkningar kommissionens förhållningssätt har fått på IPC: s affärskontakter och den prestigeförlust som har orsakats IPC: s enda styrelseledamot, vilken har uppskattats till 25 000 ecu.

190 IPC har i detta avseende motiverat valet av en dröjsmålsränta om 12 procent med den legala räntesatsen avseende pengar i Spanien, till vilken skall läggas två procentenheter för att täcka ett antal bestämda objektiva parametrar. IPC har tillagt att detta procentuella tillägg om två procentenheter fastställs årligen genom lagen om den spanska statens allmänna finanser. IPC har vidare hävdats att räntan på underskott motiveras av att bolaget har saknat likvida medel på grund av betalningen av fakturor för byggandet av fartyget och på grund av den uteblivna utbetalningen av det finansiella gemenskapsstödet.

191 IPC har slutligen hävdats att om kommissionen anser det lämpligt kan de rättsliga kostnader som uppkom före det att talan ingavs inkluderas bland rättegångskostnaderna och skall i så fall dras av från det belopp som har yrkats i form av skadestånd.

192 Kommissionen har svarat att eftersom gemenskapsstödet har blivit indraget saknas grund för yrkandena om utbetalning och ersättning för de påstådda skadorna till följd av den uteblivna utbetalning som är föremål för detta förfarande. Kommissionen har tillagt att utbetalning av stödet endast skall ske när genomförandet och betalningen av investeringarna har styrkts inför kommissionen. Om dessa inte har

styrkts, skall subventionen inte utbetalas. Följaktligen anser kommissionen att det i alla händelser inte är förrän efter avkunnandet av förstainstansrättens dom som utbetalningen skall anses kunna ske.

- 193 Kommissionen har också bestritt att de återopade skadorna faktiskt finns och har bett IPC att förete bevis som styrker skadorna och erinrat om förstainstansrättens rättspraxis i detta hänseende. Kommissionen har emellertid förbehållit sig rätten att uttala sig senare avseende skadebeloppen för det fall att förstainstansrätten skulle anse att skadan faktiskt kan grundas på de återopade omständigheterna.
- 194 Kommissionen har för övrigt ifrågasatt bestämningen av de räntesatser som har använts och metoden att välja banklån utan säkerhet i stället för den vanliga kreditlinjen.

— Kausalitet

- 195 IPC har hävdats att bolaget inte bara har påstått att det har rätt att uppbära vissa belopp på grund av den skada som har orsakats av kommissionens handlande, utan att det också har visat varför vart och ett av dessa belopp rent konkret är befogat. IPC har tillagt att skadan är en omedelbar, strikt och nödvändig konsekvens av kommissionens underlåtenhet att handla vad gäller de nödvändiga finansiella villkoren för att driva fartyget "Escualo", det rättsliga försvaret inom ramen för det administrativa förfarandet och den ideella skadan.
- 196 IPC har påstått att argumentet om passivitetstalan lätt kan kullkastas, eftersom föremålet för förevarande talan är att få ersättning inte enbart för subventionsbeloppet, utan även för andra belopp som härrör från den berättigade inställningen

att gemenskapsstödet skall utbetalas och dessutom, eftersom passivitetstalan endast kan utmyнна i en fastställsetalan och inte i en rätt till ersättning för skadan.

197 Kommissionen å sin sida anser att kausaliteten mellan de omständigheter som har anförts av IPC och den åberopade skadan har brutits genom bolagets handlande, då detta har hindrat kommissionens kontroll och inte heller vare sig har väckt passivitetstalan eller riktat anmodan till kommissionen innan förfarandet för indragning av stödet inleddes.

198 Enligt kommissionen är det beträffande vissa av de skador som har åberopats uppenbart att det inte föreligger kausalitet. Kommissionen anser till exempel vad beträffar riskpremierna, att de svårigheter som är orsaken till att dessa uttogs härrör från de spanska myndigheternas beslut att nedsätta det nationella stödet och från den omständigheten att bolaget var tvunget att betala vissa skatteskulder som uppkommit till följd av en faktisk kännedom om utvecklingen av bolagets eget kapital, och inte från kommissionens påstådda ansvarsgrundande dröjsmål. Vad gäller den ideella skadan härrör denna från IPC: s styrelseledamots eget uppträdande och från åtgärder som har vidtagits av de spanska myndigheterna. Vad slutligen gäller de "rättsliga kostnaderna" anser kommissionen att endast de kostnader som följer av det föreliggande förfarandet eventuellt skulle kunna beaktas.

Förstainstansrättens bedömning

199 Utan att det finns anledning att uttala sig om förutsättningarna för sakprövning av föreliggande talan bör det påpekas att prövningen av omständigheterna visar att kommissionen inte har begått något som helst fel.

200 Förstainstansrätten konstaterar nämligen för det första att IPC har ingivit begäran om utbetalning av stödet den 22 februari 1990 (se ovan punkt 24), att kommissionen utförde en kontroll på platsen mellan den 25 och den 31 mars 1990, det vill säga en månad senare (se ovan punkt 25), att kommissionen, på grund av IPC: s förhållningssätt vid denna kontroll på platsen och på grund av att det till följd härav var omöjligt att företa den avsedda kontrollen (se ovan punkt 113—115), beordrade en revision som genomfördes i maj 1991 (se ovan punkt 27), och att det då denna avslutades framgick att de belopp som IPC hade redovisat som betalda var felaktiga, såväl när begäran om utbetalning inlämnades som när revisionen genomfördes (se ovan punkt 78—112).

201 Mot bakgrund av dessa omständigheter kan kommissionen inte klandras för att den ansåg att IPC ännu inte hade fullgjort de skyldigheter som ålåg bolaget enligt gemenskapsbestämmelserna vid den tidpunkt då det framförde sin begäran om utbetalning, vilket innebär att kommissionen inte var tvungen att bifalla denna. I detta hänseende bör det också framhållas att IPC noga aktade sig för att vidta den minsta åtgärd gentemot kommissionen under den tidrymd som IPC har utpekat, i motsats till det förhållningssätt som säkerligen skulle ha intagits av en omsorgsfull stödmottagare som var övertygad om att ha fullgjort de skyldigheter som föreskrivs i gemenskapsbestämmelserna, för att erhålla utbetalningen av det finansiella stöd som hade beviljats honom. Det framgår sålunda att IPC aldrig har påmint eller anmodat kommissionen efter sin begäran om utbetalning av den 22 februari 1990. IPC väckte föreliggande talan först efter att ha blivit formellt upplyst om att ett förfarande för indragning av stödet hade inletts av kommissionen.

202 Vidare anser förstainstansrätten att det påstådda åsidosättandet av rätten till försvar till följd av en ofullständig tillgång till kommissionens akt under förfarandet för indragning av det finansiella stödet i fråga inte omfattas av föreliggande talan om skadestånd, utan att den i förekommande fall påverkar lagenligheten av det beslut som fattades vid utgången av detta förfarande, det vill säga i det här fallet beslutet av den 24 mars 1994, vilket i tiden ligger senare än dagen för ingivande av föreliggande talan. Förstainstansrätten konstaterar emellertid att IPC inte har anfört detta klagomål inom ramen för sin talan om ogiltigförklaring (mål T-233/94).

Prövningen av denna talan om ogiltigförklaring har visat att kommissionen inte har gjort sig skyldig till någon som helst rättsstridighet när den beslutade om indragning av det stöd som den hade beviljat IPC.

203 Följaktligen anser förstainstansrätten att kommissionen inte har gjort sig skyldig till något fel som skulle kunna medföra ansvar för gemenskapen, vare sig när den vägrade att utbetala stödet eller när den inledde förfarandet för indragning av detta.

204 Härav följer att talan om skadestånd skall ogillas utan att det är nödvändigt att pröva de argument som parterna har framfört vad gäller den påstådda skadan och kausaliteten.

Rättegångskostnader

205 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Eftersom sökandena har tappat såväl beträffande talan om ogiltigförklaring som beträffande talan om skadestånd och eftersom kommissionen så har yrkat, skall sökandena förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, däribland kostnaderna för det interimistiska förfarandet.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (fjärde avdelningen)

följande dom:

- 1) **Talan om ogiltigförklaring i mål T-231/94, T-232/94, T-233/94 och T-234/94 ogillas.**
- 2) **Talan om skadestånd i mål T-551/93 ogillas.**
- 3) **Sökandena skall ersätta rättegångskostnaderna, däribland kostnaderna för det interimistiska förfarandet.**

Lenaerts

Lindh

Potocki

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 24 april 1996.

H. Jung

K. Lenaerts

Justitiesekreterare

Ordförande